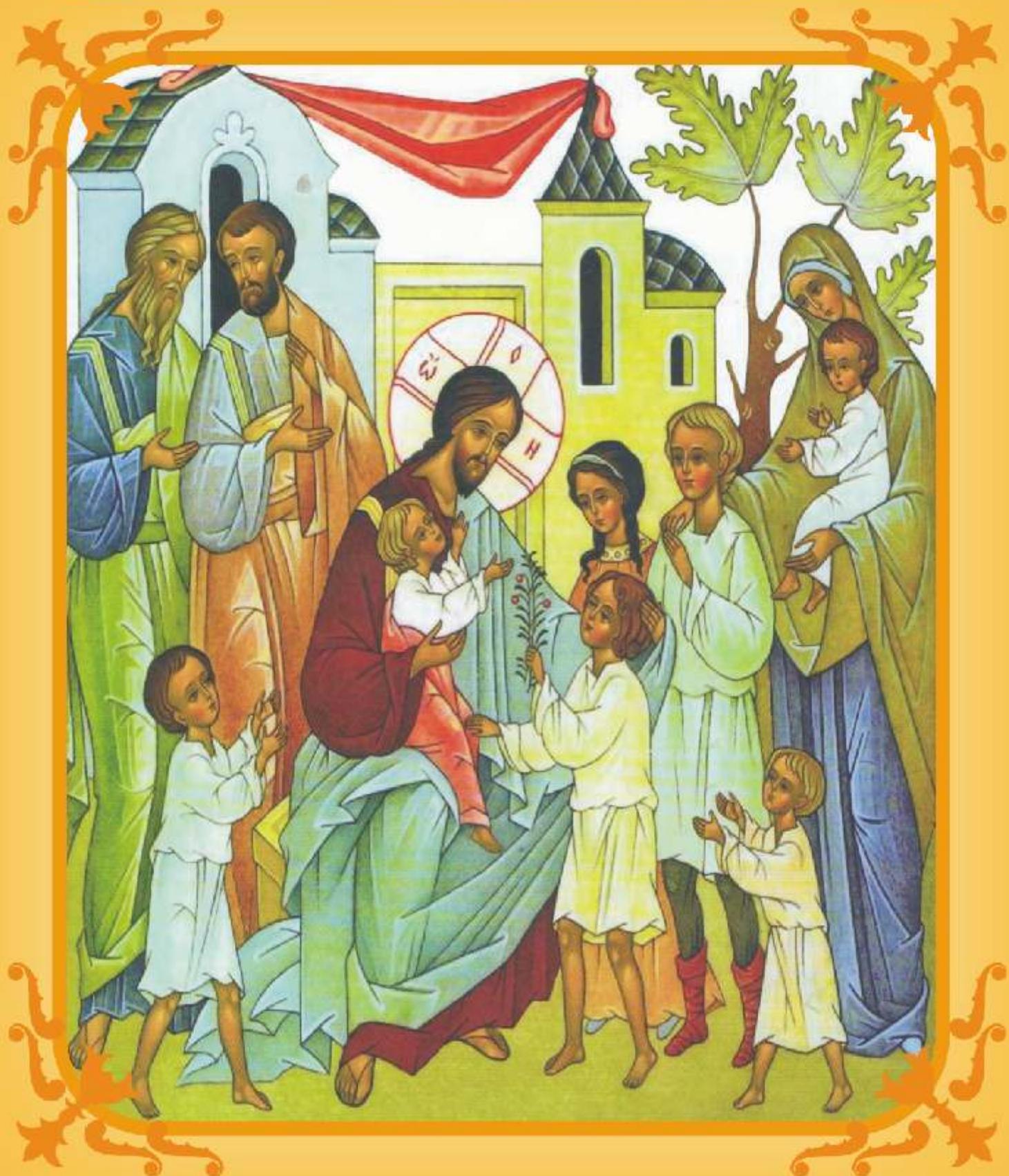

REVISTA ORTodoxă

Seria a II-a, Anul 3 Nr. 17/iunie 2009

PERIODIC AL EPISCOPIEI GIURGIULUI

REVISTA ORTODOXĂ

Apare cu binecuvântarea P.S. Dr. AMBROZIE - Episcopul Giurgiului

CUPRINS:

Pastorală Preasfințitului Părinte Dr. Ambrozie, Episcopul Giurgiului, la Duminica părinților și copiilor.....	3
Treime și comuniune Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu.....	5
Prezența și lucrarea Sfântului Duh în biserică Pr. Prof. Dr. Ion Bria.....	8
Anafura în raport cu Sfânta Euharistică Pr. Prof. Petre Vintilescu.....	12
Sfinții Apostoli Petru și Pavel Prof. Univ. Dr. Remus Rus.....	15
Datini și obiceiuri de Rusalii Pr. Mihail Balaban, Consilier Cultural.....	18
Hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române luate în ședința din 18-19 iunie 2009 Biroul de Presă al Patriarhiei Române.....	19
Proclamarea anului 2010 - "An omagial al Creștinului Ortodox și al Autocefalicii românești"	19
Actualitatea Eparhială.....	20
Întronizarea Preasfințitului Părinte Vincentiu în scaunul de Episcop al Sloboziei și Călărașilor.....	25
Întronizarea Preasfințitului Părinte Corneliu în Scaunul de Episcop al Hușilor.....	27
Agenda de lucru a Preasfințitului Părinte Ambrozie - luna iunie 2009.....	29
Biserica "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" și "Sfânta Treime" din Herăști.....	31

COLEGIUL DE REDACȚIE:

**PREȘEDINTE:
Preasfințitul Părinte Dr. AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI**

REDACTORI:

Pr. Constantin BUGA
- Vicar Administrativ

Pr. BALABAN Mihail Constantin
- Consilier Cultural

Protos. Teodor ȘERBAN
- Secretar Eparhial

Pr. Gabriel CHIRCULEANU
- Consilier Mass-Media

COLABORATORI:

Pr. Asist. Univ. Drd. Nicușor BELDIMAN

Pr. Ing. Drd. Răzvan PETCU

Pr. Prof. Drd. Adrian CAZACU

Editura Eparhia Giurgiului
ISSN: 1843 9810

Adresa:

Episcopia Giurgiului, str. Portului, nr. 13,
cod 080015, tel. 0246/214 081
Web: www.episcopiagiurgiului.ro
e-mail: episcopia.giurgiului@yahoo.com

PASTORALA PREASFIINȚITULUI PĂRINTE DR. AMBROZIE, EPISCOPUL GIURGIULUI LA DUMINICA PĂRINȚILOR ȘI COPILOR

† AMBROZIE
DIN MILA LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL GIURGIULUI

„Lăsați copiii să vină la Mine,
că a unor ca aceștia este
împărăția cerurilor”
Matei XIX, 14

*Iubiți copii,
Dragi părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

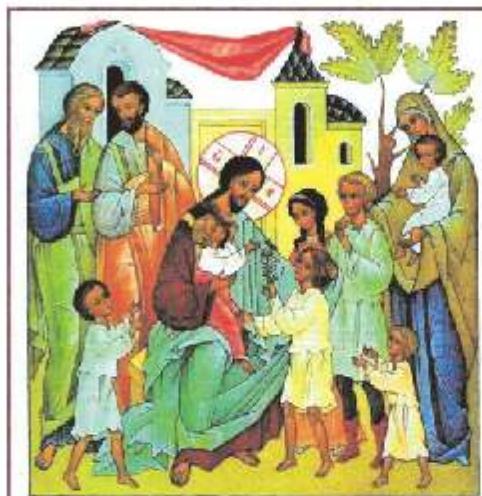
Nimic nu înfrumusețează și înseninează viața familiei, a societății și a Bisericii, ca prezența copiilor. Acolo unde sunt ei, acolo este viața, este bucuria, iubirea curată, nevinovăția și toate darurile cu care Dumnezeu a înzestrat pe om de la începutul creației. Iar unde lipsesc copiii, lipsesc viața cu entuziasmul, cu bucuria și puritatea ei. Nu ne putem imagina o lume fără copii, căci ea ar fi o lume tristă și fără de farmec, o lume care n-ar conduce decât la suferință.

Anul acesta, la bucuria prilejuită de praznicul Pogorârii Sfântului Duh, se adaugă și bucuria de a sărbători **Duminica părintilor și copiilor**, instituită de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la propunerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, ca doavadă a griji pastorale a Bisericii noastre strămoșești față de toți cei ce astăzi cresc copii și ii educă spre a fi bucurie și binecuvântare pentru familie și societate.

Copiii reprezentă o valoare nu numai pentru părinți, ci și pentru societate, pentru poporul din care fac parte și pentru Biserică. Pentru fiecare generație, copiii înseamnă viitorul, cu toate speranțele sale, chezășia realizării plenare a destinului umanității. Fiecare copil ne dă speranță că Dumnezeu nu s-a pierdut încrederea în om.

Sfântul Apostol Pavel spune în Epistola I către Timotei că semeia se va mândri prin naștere de fi, dacă stăruiește, cu deplină

AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

PASTORALĂ
LA DUMINICA PĂRINȚILOR ȘI
COPILOR
2009

înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie. Copiii sunt rodul dragostei care-i unește pe soți iar responsabilitatea pentru ei aparține în egală măsură celor doi părinți. Prin nașterea de copii se înnoiește neamul omenesc și se menține viața pe pământ, nașterea de copii fiind cea mai mare datorie a celor doi soți care se unesc prin căsătorie și cea mai mare bucurie și adevărata temelie a familiei, consolidând și desăvârșind căsnicia.

Familia este o instituție de origine divină stabilită la creație. Ea a fost constituită prin căsătorie ale cărei principale caracteristici au fost, de la întemeiere, unitatea și indisolvabilitatea. Fiind instituită de Dumnezeu, familia are un caracter sacru, acest caracter de sacralitate fiind pus în evidență și de faptul că familia umană are ca prototip însăși familia divină a Sfintei Treimi ale cărei caracteristici sunt : iubirea desăvârșită, comuniunea, unitatea și egalitatea persoanelor

Familia conferă omului ajutor și siguranță celui dintâi pas pe care îl face în viață și fără de care nu poate face altul, ea este prima societate naturală care se sprijină pe legătura indisolubilă dintre bărbat și femeie și care se completează cu o lume nouă în care apar copiii.

Biserica are mai mult decât oricine sau orice puterea de a reda familiei sensul său sfânt, pentru că ea este cea mai mare și mai puternică familie, o comuniune de frați și surori, fi ai aceluiași Tată, toti de un sânge, al Domnului Iisus Hristos; ea însăși este maica celor „născuți de sus” și trăiește ca o comunitate de fiu și părinți duhovnicești.

Ca unii care nu doar ne declarăm creștini, ci suntem membri ai Bisericii celei vii a lui Hristos, trebuie să avem o mare responsabilitate și față de copiii neamului nostru, față de familie, față de felul cum se desfășoară viața ei și față de creșterea morală a copiilor, a tinerilor, care vor pregăti și vor înălța societatea.

Iată, aşadar, misiunea pe care o avem cu toții, părinți, clerci și credincioși, aceea de educare, de modelare și de pregătire pentru viață a copiilor noștri, de a sădă în sufletele lor curate și nevinovate învățările sfinte. De aceea, reactivarea catedrelor parohiale reprezintă pentru noi un imperativ deosebit de actual și, în acest context, programul catehetic „Hristos împărtășit copiilor”, aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii noastre, cu binecuvântarea Părintelui Patriarh Daniel, este un mod complementar de lucru, de care avem nevoie pentru a transmite copiilor, încă de la cele mai fragede vîrste, învățările biblice, ajutându-i astfel să ajungă maturitatea în credință. Această lucrare reprezintă, aşa cum ne spune Preafecitul Părinte, „o

necesitate educativ-misionară; lucrarea Bisericii de transmitere a credinței noii generații, fiind o nevoie constantă și o datorie permanentă; o necesitate pastorală și o investiție spirituală pe termen lung”.

De aceea, suntem chemați să punem stăvilă acelor vătămări de suflet îndreptate cu precădere spre Tânără generație: violența, imoralitatea, cruzimea, păcatul contra firii, pruncuciderea, alcoolismul și alunecarea în ucigătorul infern al drogurilor, prin care se exprimă disprețul față de valorile vitale pe care lumea noastră, creștină în esență ei, le-a cultivat de secole, știind că doar ele îi pot asigura dăinuirea.

Fiecare dintre noi trebuie să împărtășim lumină lumina faptelelor bune - senenilor noștri, într-o lume adânc tulburată astăzi de criza spirituală și materială, când slăbește unitatea familiei, crește numărul avorturilor, al copiilor orfani sau abandonatai, precum și al părinților uităi și singuri, iar în locul bucuriei se arată întristarea și singurătatea, sentimentul abandonului și al înstrăinării, lipsa de iubire, înțelegere și prețuire reciprocă.

În acest context, atenția noastră trebuie să se îndrepte către orfeline, unde suflete triste rămân în continuare lipsite de căldura și ocrotiră iubirii familiale, către căminele de bătrâni, unde mame și părinți viețuiesc în amărăciune, uităi uneori de fiu lor și de noi.

Cei care suntem deopotrivă, părinți în biserică, dar și părinți în familie trebuie să fim un model de responsabilitate, înțelegere, devotament și jertfelnicie. Să fim alături de copiii noștri în bucuriile frumoase și curate ale tinereții lor și să-i ajutăm să se ferească de păcate.

**Dumnezeu să Vă binecuvinteze și să Vă dăruiască sănătate.
La mulți ani, dragi copii și părinți!
Al Vostru părinte duhovnicesc, de tot binele doritor și pururea
rugător pentru Voi către Bunul Dumnezeu,**

**† AMBROZIE
Episcopul Giurgiului**

TREIHE ȘI COMUNIUNE

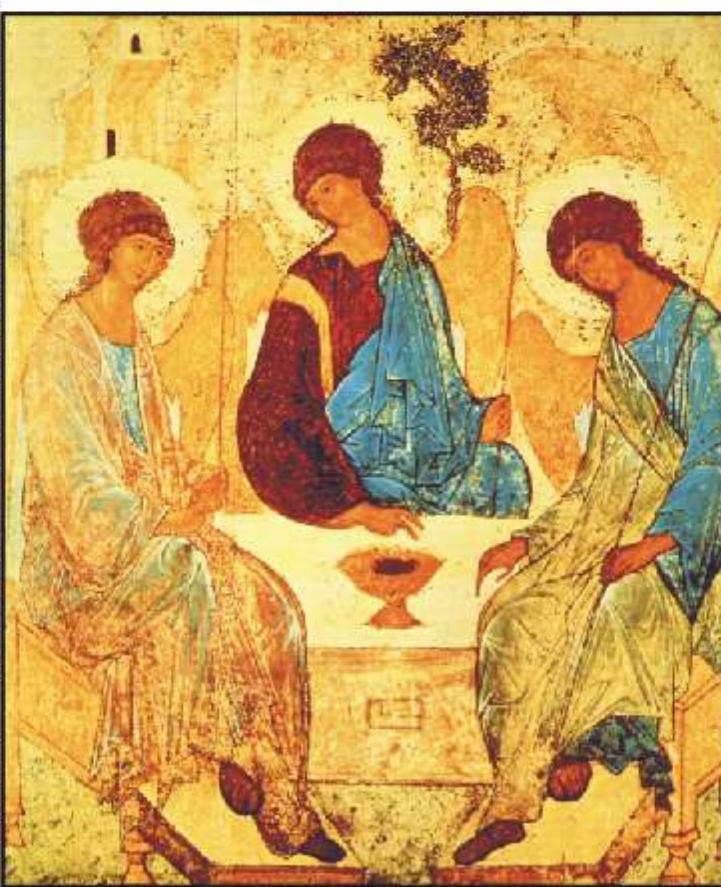
Teologia răsăriteană a fost confruntată în decursul primelor veacuri de două eretici care duceau la dizolvarea comuniumii trinitare. Una din ele punea accentul pe natura divină, în detrimentul persoanelor trinitare, spunând că natura divină prin același ipostas se manifestă rând pe rând ca Tată, Fiu și Duh Sfânt, fără să mai fie vorba de trei persoane. Cealaltă, punând accentul pe persoanele trinitare în detrimentul unității de natură a Sfintei Treimi, cădeau în partea opusă și afirmă existența a trei Dumnezei în loc de Unul. Astfel, problema care confrunta teologia patristică din primele veacuri era aceea a raportului dintre persoane și natură în Sfânta Treime, concepută în termeni pur exteriori.

Pentru a depăși aceste eretici, izvorăte din legatura exterioară dintre natură și persoane, Sfântul Grigore de Nazianz, spre exemplu, începe să scoată în evidență legătura lor interioară atunci când spune că "immediat ce mă gândesc la Unul sunt luminat de strălucirea celor Trei și imediat ce caut să-i deosebesc pe cei Trei sunt purtat înapoi către unul. Nu pot să cuprind măreția Unuia fără să atribui o și mai mare măreție restului. Când contemplez pe cei Trei împreună, văd o singură lumină și nu pot despărți și măsura lumina ceea nedespărțită". Această legătură indisolubilă, internă, dintre persoane și natura divină, o afirmă și mai puternic același Părinte, când spune: "Când vorbesc despre Dumnezeu tu trebuie să fii luminat deodată de o singură strălucire și de trei străluciri. Trei în Proprietăți, Ipostase sau Persoane, dacă preferi astfel, dar Unul sub aspectul ființei, fiindcă Persoanele sunt despărțite, nedespărțit și unite fără confuzie". Cu alte cuvinte, natura și Persoanele divine nu mai stau una lângă alta ca trei lângă una, ci sunt implicate unele în altele ca trei străluciri într-o singură lumină, ca și cum trei este identic cu unul. De aceea, teologia răsăriteană nu vorbește nicio dată despre persoane fără natură, ca și cum ipostasul ar avea prioritate asupra naturii, dar nici de natura impersonală.

Natura divină este totdeauna ipostasiată în Tatăl, în Fiul și în Duhul Sfânt. Este adevarat că teologia patristică răsăriteană a introdus o

opozitie puternică între natură și ipostase. Expresia ultimă a acestei opozitii o găsim tot la Sfântul Grigore de Nazianz, atunci când se incumetă să afirme că persoană înseamnă ireductibilitate la natură. Dar această opozitie ireductibilă se rezolvă în unitatea de natură a Sfintei Treimi, care păstrează o legătură cu Persoanele treimice. În mod paradoxal, fiindcă acesta este modul de gândire al teologiei patristice răsărîtene, capabilă să țină contrariile împreună, Sfântul Vasile cel Mare scoate în evidență atât diferențierile pe care persoanele le introduc în natură, dar și unitatea naturii dincolo de diferențiere. "Proprietățile persoanei contemplate în ființă, spune Sf. Vasile, diferențiază comunul prin peceli și forme, dar conaturalitatea ființei nu o taie ... Dacă au zind de lumina nenăscută, cugetăm pe Tatăl, iar au zind de lumina născută primim conceptul de Fiul ca lumină și nu e nici o opozitie între Ei, dar ca nenăscut și născut se observă o opozitie. Căci aceasta este natura proprietăților personale, că în identitatea ființei se arată deosebirea dintre proprietăți, opunându-le adeseori între ele, fără să rupă însă unitatea ființei". Dar această diferențiere a comunului, care nu rupe unitatea ființei, nu vrea să spună nimic altceva decât că Sfânta Treime, în esență ei, este o comuniune mai presus de fire care face din unitate și diversitate donă aspecte indisolubil unite între ele.

Din punct de vedere biblic, această comuniune ne-a fost descoperită de Mântuitorul Hristos în celebrele evințe din noaptea lacrimilor de sânge din grădina Ghetсимani, atunci când spune: "Mă rog ca toți să fie una cum Tu, Tată, ești în Mine, și Eu în Tine, și ei să fie una cu Noi, pentru ca lumea să creză că Tu M-ai trimis" (In. 17, 21) Intersubiectivitatea persoanelor divine, adică prezența Tatălui în Fiul și a Fiului în Tatăl scoate în evidență legătura internă dintre Tatăl și Fiul, în virtutea legăturii interne dintre Persoanele trinitare și natura divină. Dacă n-ar exista legătura internă între persoane și natură, n-ar putea exista legătura internă nici între Tatăl și Fiul. Comuniunea trinitară este intemeiată, din punctul de vedere al teologiei ortodoxe, pe identitatea Monadei cu cea a Triadei, cum arată

Sfântul Maxim Mărturisitorul. Comuniunca trinitară este rezultatul sintezei dintre unitatea naturii divine și diversitatea persoanelor trinitare.

Dacă în textul amintit nu se vorbește de Duhul Sfânt, totuși, este clar, după opinia majorității exegetilor, că prezența Tatălui în Fiul și a Fiului în Tatăl se realizează prin Duhul Sfânt, ca Duh al comuniunii și iubirii. Iar acest lucru este posibil doar în măsura în care Duhul vine de la Tatăl și se odihnește sau rămâne în Fiul pentru a deveni astfel legătura interioară prin care Tatăl, prin iubire, se face prezent în Fiul și Fiul în Tatăl, și care se află la temelia comuniunii trinitare mai presus de fire. Dacă Duhul ar ieși din Fiul, atunci n-ar mai exista legătura interioară dintre Tatăl și Fiul, nici expresia a intersubiectivității divine, ci s-ar transforma în legătura exterioară între Tatăl și Fiul, ca rezultat al priorității logice pe care natura divină o are asupra persoanelor trinitare. În acest caz nu mai poate fi vorba de intersubiectivitate divină, ci de interobjiectivitate divină, în care persoanele rămân închise una alături de alta. Că legătura internă între Tatăl și Fiul, Duhul Sfânt manifestă atât iubirea dintre Persoanele trinitare, pe planul intern al Treimii (ad intra), adică pe planul teologiei propriu-zise, dar și iubirea Treimii în afară, față de creație, operă și dar al Treimii, adică pe plan economic. Ca unul ce constituie legătura interioară dintre Tatăl și Fiul, Duhul Sfânt vine de la Tatăl prin Fiul spre lume, ca lumea prin Biserică să se înalțe prin Duhul și Fiul către Tatăl. Dacă pe plan trinitar Duhul purcede din Tatăl și rămâne în Fiul, pe plan economic Duhul vine prin Fiul, dar rămâne în Fiul, ca să poată astfel înalța lumea către Tatăl. Nu există lucrare a Tatălui și a Fiului care să nu se realizeze prin Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este capătul întors către lumea al Sfintei Treimi.

Apofatismul trinitar

Sfânta Scriptură cuprinde două categorii de afirmații cu privire la Dumnezeu. După prima categorie de afirmații, Dumnezeu este comunicabil, poate fi văzut, căci, potrivit cuvintelor Sfântului Apostol Petru, creștinii sunt meniți să devină părți și a lui Dumnezeu (II, 14). După cea de a doua categorie de afirmații, Dumnezeu este incomunicabil, căci nimeni nu poate vedea pe Dumnezeu, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel (I Tim. 6, 16). Astfel, într-o privință, Dumnezeu este incomunicabil, neîmpărtășibil, invizibil, în altă privință este împărtășibil, vizibil, accesibil. Sfântul Ioan Evanghelistul, care a asistat la transfigurarea Mântuitorului pe Muntele Taborului, spune despre Hristos-Dumnezeu, că "am văzut slava Lui, slava ca a Unuia născut din Tatăl" (I, 14). Fără comunicabilitatea lui Dumnezeu ar fi imposibilă experiența tainică a unirii cu Dumnezeu, după cum un Dumnezeu care n-ar fi în nici o privință transcendent și inaccesibil n-ar fi un Dumnezeu al acestei experiențe.

De fapt, ne aflăm în fața unei antinomii, așa cum antinomică și paradoxală este și dogma trinitară, unde trei este egal cu unu. De aceea, precum Dumnezeu este unul și întreit, tot așa și natura divină trebuie să fie în același timp incomunicabilă, dar și comunicabilă într-o anumită privință. Păstrând această antinomie, teologia răsăriteană a ajuns la concluzia că Dumnezeu este incomunicabil după ființa Sa, dar rămâne comunicabil

după lucrarea Sa, ca energie necreată.

Distingerea dintre natura divină și energiile necreate presupune caracterul absolut personal al Divinității. Așa după cum omul, chip al lui Dumnezeu, rămâne necunoscut în ființa sa interioară, dar se face cunoscut prin lucrările sale exterioare, cu atât mai mult Dumnezeu, Creatorul omului, Persoana supremă, rămâncă o taină în ființa Sa personală, dar se face cunoscut și comunicabil prin lucrările sau energiile Sale necreate. Caracterul de persoană vine să fundamenteze atât caracterul apofatic, tainic al ființei lui Dumnezeu, cât și pe cel catafatic, cunostibil al lucrărilor lui Dumnezeu. Energiile necreate păstrează taina personală a Dumnezeirii, fiindcă Dumnezeu nu poate fi cunoscut în esență Sa, dar și deschiderea personală a Divinității față de ceea ce nu este Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu, ca iubire, este comunicabil. Ceea ce cunoaștem în Dumnezeu nu este ființa Sa, ci Persoana Sa, prin energiile divine.

Teologia răsăriteană face densiblă între teologie, ca misterul vieții interioare a Sfintei Treimi, revelat Bisericii, și iconomie, ca operă comună acestor persoane în raport cu lumea. În fiecare lucrare dumnezeiască venită în lume cunoaștem "Treimea iconomică". În felul acesta, energiile tin un loc de mijloc, fiindcă ele aparțin atât teologici, ca forțe eternice și inseparabile ale Treimii, independent de actul creației lumii, fiindcă Dumnezeu, în libertatea Sa absolută, le activează după sfatul etern al voii Sale, dar ele aparțin și de domeniul iconomiei, pentru că Dumnezeu se manifestă creaturilor prin energii. În fiecare lucrare care vine la noi, avem toate persoanele înținute către noi. Fiecare lucrare provine din Tatăl, se comunică prin Fiul în Duhul Sfânt. Energiile necreate sunt forțele divine prin care Treimea coboară către lume, ca să înalțe lumea la comuniunea vieții eterne a Sfintei Treimi.

Energiile necreate joacă un rol primordial în cadrul teologiei și spiritualității ortodoxe. Prin intermediul lor, spiritualitatea răsăriteană depășește o simplă cunoaștere intelectualistă a lui Dumnezeu prin una experimentală. Prin energiile necreate, Dumnezeu este mai întâi trăit de credincioși, apoi cunoscut, fiindcă rostul cunoașterii lui Dumnezeu nu este cel de a satisface curiozitățile intelectuale ale mintii umane, ci de a contribui la desăvârșirea spirituală și morală a întregului om, în totalitatea ființei lui psihosomatic. Astfel, pe lângă apofatismul sau necunoașterea ființei lui Dumnezeu, teologia răsăriteană consideră că energiile necreate promovează o cunoaștere a lui Dumnezeu care nu are doar caracter catafatic, adică cognoscibil, ci și unul apofatic. Prin caracterul ei experimental, cunoașterea lui Dumnezeu, chiar la nivelul energiilor necreate, este mai întâi apofatică și apoi catafatică. Vorbirea catafatică despre Dumnezeu este intemeiată pe experiența apofatică a lui Dumnezeu. Apostolul Pavel spune că "coca ce ochiul n-a văzut, coca ce urechile n-au anzit și coca ce la inima omului nu s-a suiat, acestea le-a descoperit Dumnezeu celor ce-L înbesc pe El". Sau, cum spun Părinții, înainte de a face teologie trebuie să te rogi, adică să trăiești, și apoi să teologhișești, să cuvântezi despre Dumnezeu. Cunoașterea lui Dumnezeu păstrează astfel un caracter

paradoxal, adică a cunoaște prin aceea că nu cunoaște. Căci Cel căutat este deasupra oricării cunoașteri, înconjurat din toate părțile de mister, ca să înalte omul mereu mai sus către El, pentru a-l curăț și îndumnezei, ca lumea să aibă viață și că mai multă viață. Aceasta este semnificația profundă pe care energiile necreate o au pentru spiritualitatea răsăriteană: să înalte omul la asemănarea cu Dumnezeu.

Energiile necreate

Sfânta Scriptură, în versiunea ei originală, adică greacă, folosește de nenumărate ori termenul de energie a lui Dumnezeu, pe care o înțelege fie ca lumina dumnezească, fie ca lucrare a lui Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel vorbește mereu de Dumnezeu care lucrează totul în toti (I Cor. 2, 16). Cu toate acestea, împotriva energiilor necreate s-a ridicat obiecția, din partea unor teologi catolici, ca Martin Jugie, în secolul trecut, că ar afecta simplitatea naturii divine, transformând pe Dumnezeu într-o ființă compusă.

Unei astfel de obiecții, Sfântul Grigore Palama a răspuns încă din vremea sa (sec. XIV), că lucrarea nu face compusă ființă, ci e o manifestare necesară a ei, fiindcă manifestarea sau lucrarea ține de ființă. Numai în abstract cugetăm la o ființă fără lucrări. Natura fără putere și lucrare nu poate exista, fiindcă ființă ar deveni neputincioasă. Nu s-a văzut nicăieri vreo ființă fără să stea sau să se miște, adică fără puterea de a sta sau de a se mișca. Și precum starea nu introduce compozită în ființă, la fel nici mișcarea nu face ființă compusă. Nu poate fi compus ceva cu propria sa lucrare, așa cum nu e compus soarele cu raza care luminează. Energiile nu sunt efecte care rămân exterioare ființei, ci o manifestare a ființei care rămâncă mai presus de orice manifestare.

Mai nou, există însă și teologi catolici care au început să vadă cu alți ochi doctrina energiilor necreate. Unul dintre ei, André de Halleux, referindu-se la modul de abordare a acestei probleme, spune că în materie de simplitate divină, scolastică nu se angajează în gândirea antinomică, ci se menține la logica rațională. Pentru un tomist, spre exemplu, totul se reuneste în Dumnezeu într-o simplitate absolută, căci, pentru actul pur, "atributele și esența însăși se confundă cu ființă, distincția dintre ele aparținând numai spiritului uman".

Pentru tradiția patristică răsăriteană însă, reflexia conceptuală și dialectica adaptată experienței eurente devine incompetență în domeniul celor din urmă probleme. Infinitul nu poate fi gândit decât în termeni antinomici, căci, la acest pol magnetic al gândirii, orice reper dispare. În Dumnezeu, "opozitiile coincid" și lucrurile contradictorii se reconciliază în mod tainic. Teologul trebuie să renunțe aici la logica creaturalului, altfel, în locul lui Dumnezeu, ajunge să elaboreze un idol filosofic făcut după "propriul său chip". Gândirea antinomică a lui Palama îi permite să depășească concepția rațională a "simplicității divine" printr-o "simplicitate supranaturală", care depășește orice contradicție. Tradiția orientală n-ar putca ca indica teologilor occidentali calea reconciliierii în Dumnezeu a unului cu multiplul, potrivit unui mod transcendent?

Considerațiile teologului catolic sunt atât de concluzante, încât nu mai avem nimic de adăugat din

acest punct de vedere. N-ăs dori să închei această expunere fără a puncta în evidență valoarea energiilor necreate pentru cultura și problemele omului contemporan. În acest sens, aş dori să subliniez, mai întâi, că, din momentul în care fizica contemporană a descoperit microcosmosul, dincolo de macrocosmos, mulți dintre strălucitorii oameni de știință au început să accepte deismul, care introduce o prăpastie de netrecut între Dumnezeu și creație, în favoarea unui pantism de tip oriental, budist sau hinduist, fiindcă numai pe calea suziunii dintre Divinitate și cosmos se pot explica anumite fenomene care se produc la nivelul lumii mici, dincolo de orice hazard sau determinism. Într-o astfel de situație, considerăm că energiile necreate, care afirmă atât transcendenta lui Dumnezeu față de creație, dar și imanența Lui, sunt singurele capabile să depășească oscilația dintre deism și panteism, fundamentând intervenția creatoare a lui Dumnezeu în cosmos.

Apoi, trebuie spus că știința contemporană înseamnă o schimbare fundamentală în domeniul modelului cosmologic, trecând de la modelul mecanist la cel quantic. Diferența dintre ele constă în faptul că, diferit de modelul mecanist, care pornea de la existența lucrului în sine și de la relații exterioare de cauză și efect, noul model cosmologic consideră că lucrurile sunt legate între ele prin relații interioare ale energiilor, astfel că nimic nu există, nu trăiește și nu se mișcă în sine însuși: totul există, trăiește și se mișcă în celălalt, unul în altul, unul cu altul, unul pentru altul. Dar această existență a unui lucru în altul, care depășește imaginea unei lumi înțeleasă ca magină printr-o imagine a lumii înțeleasă ca o comuniune cosmică, se ridică cu mintea la intersubiectivitatea divină, despriccare am vorbit mai sus, la prezența Tatălui în Fiul și a Fiului în Tatăl, care se repercuzează prin energiile necreate sau rațiunile divine în constituția internă a universului, în ordinea logică sau raționalitatea lui inherentă. Schimbările introduse de știința contemporană, care bate la porțile transcendentei, atât din punct de vedere al relației dintre lume și Divinitate, cât și în privința constituției interne a cosmului, sunt cele mai bune pledoarii pentru valoarea și importanța energiilor necreate în dialogul dintre știință și teologie.

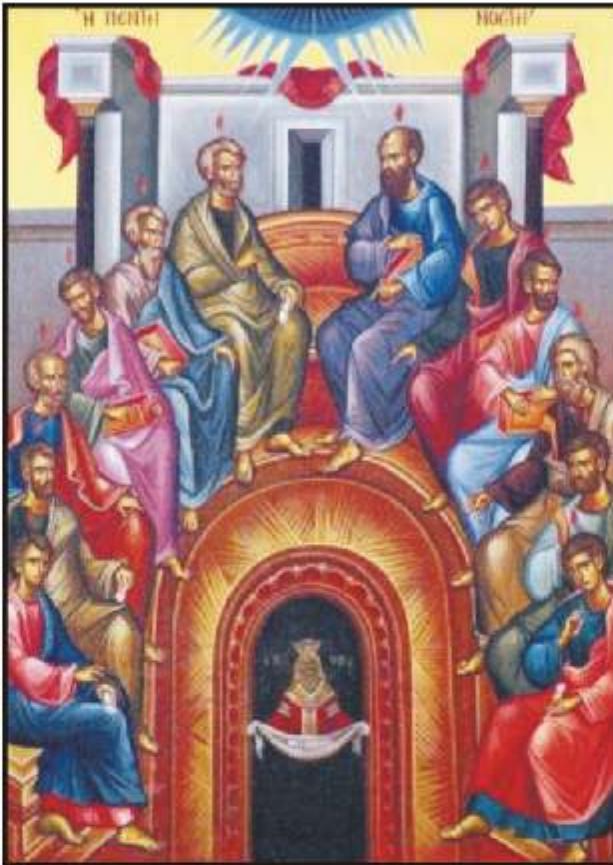
Dar, mai mult decât atât, energiile necreate își descoperă adevarata lor semnificație pentru omul contemporan, care trăiește într-o lume secularizată, și pentru relația lui cu Dumnezeu. Un Dumnezeu fără energiile necreate apare înaintea credinciosilor ca un Dumnezeu neputincios, retras în transcendenta. Sa absolută, care privește cu nepăsare la anxietatea interioară a omului. Un Dumnezeu adevarat și filantropic, așa cum este Dumnezeul Scripturii, cohoară pe firul energiilor necreate în întâmpinarea omului, pentru a-l simule din indiferență și rătăcirea sa religioasă, pentru a-l înălța spre comuniunea cu Sine, pe calea unui progres spiritual infinit, în Hristos și Biserică, prin Duhul Sfânt, izvorul nescat al energiilor necreate, calumina, viața și iubirea divină neagrăită.

Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu

PREZENȚA ȘI LUCRAREA SFÂNTULUI DUH ÎN BISERICĂ

Nimic nu se petrece în viața Bisericii fără Duhul Sfânt: faptele Bisericii, ca și Faptele Apostolilor, sunt faptele Duhului Sfânt. În tradiția liturgică și spirituală ortodoxă, orice rugăciune, taină, laudă sau slujbă, începe cu invocarea Sfântului Duh, care nu este o simplă chețiune de ritual, ci se referă la însăși natura și scopul cultului creștin. Pentru Părinții Bisericii Răsăritești, vocația și misiunea Bisericii se identifică cu însăși rugăciunea ei de continuă înnoire a trimiterii Duhului Sfânt: "Doamne, Cel ce în ceasul al treilea, ai trimis pe Preafăntul Tân Duh Apostolilor Tăi, pe acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci ni-L înnoiește nonă celor ce ne rugăm Tie". Epicreză, chemarea Duhului Sfânt este rugăciunea creștină prin excelență, deoarece creștinii trăiesc cu certitudinea că nu există timp și spațiu fără prezență vie și venirea permanentă a lui Hristos cel inviat în Duhul Sfânt.

Abordând acest subiect într-un sens foarte general, nu vom intra în amânunte care țin de istoria dogmelor. Învățătura despre Sfântul Duh a făcut obiectul celui de al doilea Sinod ecumenic (Constantinopol 381), care, împotriva eretiei susținută de Macedonius, a formulat articolul de credință: "Credem și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, care din Tatăl purcede, cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit, care a grăit prin prooroci". Erezile pnevmatologice din această perioadă n-au pus la îndoială persoana însăși a Duhului Sfânt, dar au negat divinitatea acesteia și consubstanțialitatea ei cu Dumnezeu-Tatăl. Doctrina catolică despre purcederea Duhului Sfânt "de la Tatăl și de la Fiul" ("Filioque"), deși nu se compară cu crezile pnevmatologice anterioare, a afectat în mare măsură unitatea Bisericii sobornicești, fiind una din particularitățile care separă catolicismul de Ortodoxie. Biserica Răsăriteană n-a acceptat ca "Filioque" să fie introdus sub formă de adaoș la crezul de la Niccea, care se bucura de autoritatea întregii Biserici. Punând un mare accent pe diversitatea ipostatică în Dumnezeu, dogmatica ortodoxă crede că "Filioque" implică o confuzie teologică între persoanele Sfintei Treimi. La rândul său, catolicismul pretinde că "Filioque" ar aduce o clarificare în ce privește egalitatea în dumnezeire a

Fiu lui cu Tatăl. Cert este că Filioque a dat naștere unor dezbateri teologice și unui scris polemic de mari proporții, de-a lungul secolelor după care s-a produs schisma dintre Occident și Orient. Astăzi, unii teologi catolici nu-l mai consideră un obstacol dogmatic între cele două Biserici, în timp ce ortodoxii continuă să susțină că el nu aduce nici o explicare sau clarificare a doctrinei despre Duhul Sfânt, exprimată în simbolul de credință nicoco-constantinopolitan și în scrierile patristice din această perioadă, ci, deopotrivă, e o piedică în calea apropierei.

Sfântul Duh a fost numai subiectul unor mari controverse dogmatische, ci și una din temele preferate în reflecția teologică, creația liturgică și mai ales în literatura de spiritualitate ortodoxă. Mari Sfinți Părinți din epoca patristică (Chiril al

Ierusalimului, Grigorie Teologul, Vasile cel Mare, Ioan Hrisostom), scriitori bisericești din perioada bizantină (Patriarhul Fotie, Simeon Noul Teolog), teologi din epoca noastră (Sergiu Bulgakov, Paul Evdokimov, Dumitru Stăniloae, Nicolae Afanasiu, Olivier Clement) au fost atrași de misterul persoanei Duhului Sfânt. Sfântul Chiril al Ierusalimului își cere scuze față de ascultătorii săi pentru eachezele prelungite despre Duhul Sfânt, spunând că nu se poate sătura vorbind despre un subiect ca acesta. Sfântul Vasile compune un adevărat tratat despre teologia Duhului Sfânt pe baza textelor biblice, iar Simeon Noul Teolog recurge la o terminologie doxologică și poetică proprie, vorbind despre simțirea prezenței Duhului Sfânt în viața creștinului.

Vom limita această expunere la câteva aspecte principale ale învățăturii despre Duhul Sfânt în tradiția ortodoxă: mai întâi, prezența și lucrarea Duhului Sfânt sunt situate în cadrul unicii soteriologiei trinitare. Duhul Sfânt are o mare lucrare în Biserică, dar aceasta se produce înăuntrul "iconomiei" trinitare a măntuirii. Pnevmatologia este, deci, inclusă deopotrivă în "teologia" și "iconomia" generală a Sfintei Treimi. Sfântul Vasile cel Mare subliniază în mod deosebit aspectul trinitar al măntuirii, de aceea numele Duhului Sfânt trebuie rostit împreună cu Tatăl și Fiul, în orice mărturisire de credință, doxologie și invocare liturgică. Originea biblică a acestei doctrine și practici o vedem cu

claritate în scările pauline. Apostolul Pavel, care vorbind despre diversitatea darurilor duhovnicești și slujirilor în Biserică, spune că la originea lor se află același Duh, același Domn și același Dumnezeu, care lucrează toate în totuști: "Sunt felurite daruri, dar este același Duh; sunt felurite slujiri, dar este același Domn; sunt felurite lucrări, dar este același Dumnezeu care lucrează toate în totuști" (1 Cor. 12,4-6).

În contextul acestui soteriologii trinitar, teologia Ortodoxă s-a concentrat asupra raportului dintre "economia" Fiului și cea a Duhului Sfânt în viața Bisericii. Unele din divergențele și neclaritățile eclesiologice care există azi între confesiunile creștine provin tocmai din faptul că acest raport este înțeles în mod diferit. Se pot aminti două tendințe eclesiologice majore care provin din considerarea celor două "economii": pe de o parte, o tendință hristocentrică, ce pun accentul pe intrupare și acțiunea istorică a lui Iisus Hristos, trimis de Tatăl să realizeze mânăstirea lumii. Iisus Hristos alege pe Apostoli, El dăruiește Duhul Sfânt Bisericii, a instituit tainele, slujirile și structura, necesare misiunii Bisericii. De aici, insistența asupra aspectului instituțional, istoric al Bisericii, asupra continuității ei apostolice și identității ei sacramentale, iar pe de altă parte, o tendință pnevmatocentrică, ce face istoria Bisericii dependentă de Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este prezent la nașterea lui Iisus din Fecioara Maria, la Botezul Său în Iordan, la intemeierea Bisericii la Cincizecime. Luerarea Duhului în Biserică ar fi, într-o măsură, independentă de ceea ce a fost realizat de Iisus Hristos în timpul vieții Sale pământești. Biserica trăiește în perspectiva eshatologică, de aceea funcția ei profetică i-ar da libertatea să intrerupă continuitatea ei istorică, apostolică.

Dar taina Bisericii nu se poate înțelege decât dacă cele două "economii", a Fiului și a Duhului Sfânt, se păstrează neamestecate și inseparabile în interiorul aceleiași învățături despre mânăstire. Într-adevăr, Iisus Hristos dăruiește și trimită Duhul Bisericii la Cincizecime, dar Cel care face prezent pe Hristos în viața Bisericii este Duhul Sfânt. Față de "economia" Fiului, Duhul are o lucrare proprie, dar nu separată de a lui Hristos, cu o dublă perspectivă, istorică și eshatologică.

Pe de o parte, amintirea istoriei mânăstirii, a actului istoric - întruparea, moartea, învierea, prin care Iisus Hristos a dăruit lumii harul mânăstirii, e perpetuată ca săptămînă prin Duhul Sfânt. Apostolul Pavel începe cuvântul său despre harisme, cu precizarea esențială că "nimeni nu poate zice că Iisus este Domnul, decât prin Duhul Sfânt" (1 Cor. 12,3). Sfântul Ioan Iirisostom, care dă o mare importanță Cincizecimii în istoria răscumpărării, spune că Duhul Sfânt este trimis anume să confirme că jertfa lui Iisus Hristos a fost primită de Tatăl spre împăcarea lumii cu Dumnezeu, împărtășind prin El, în mod personal, roadele jertfei Fiului adusă pentru întreaga fire umană. Pentru el, Duhul Sfânt este martorul prin excellență al lui Iisus Hristos, Cel care atestă și legitimează pe Fiul, în modul cel mai autentic, comunicând în chip personal energiile divine comune Sfintei Treimi.

Totuști Sfinții Părinți inclină să credă că amintirea

eficientă a istoriei mânăstirii prin Duhul Sfânt are un caracter dinamic, în sensul că El descoperă noi sensuri și noi iluminări ale Evangheliei primită în persoana Fiului intrupat. Duhul susține dinamica istoricii mânăstirii și numai astfel Noul Testament nu devine o lege scrisă cu litere, ci o lege a harului, a adevărului și a libertății. Patriarhul Fotie afirma că Duhul Sfânt completează ceea ce a descoperit Fiul: "Tu ne-ai descoperit adevărul în parte, iar Duhul Sfânt ne conduce la tot adevărul". De aici tendința dominantă de a interpreta tradiția, în sensul de experiență a Duhului Sfânt de către Biserică, inseparabilă de Sfânta Scriptură. Sf. Grigorie de Nazianz aplică acest principiu la însăși revelația despre Duhul Sfânt, spunând că în Evangheliu această revelație nu are un caracter deplin, dar după Cincizecime, divinitatea Duhului Sfânt a fost descoperită în întregime. Prin urmare, Duhul Sfânt, punând în mișcare istoria mânăstirii, nu înlocuiește pe Hristos, dar îl introduce într-un context actual, ca principiu de Viață, de iubire și de libertate.

Pe de altă parte, Duhul Sfânt este Cel care face prezentă, cu anticipare, însăși împăratia lui Dumnezeu. El este cel care leagă Biserica prezentă nu numai de comunitatea istorică a Apostolilor din ziua Cincizecimii, ci și de adunarea din "zilele de pe urmă" în jurul Mielului (Apoc. 5 și 6). De la Cincizecime, epoca eclesiologică se întrepărunde cu epoca eshatologică, deoarece acolo unde Duhul Sfânt este prezent și lucrează, acolo împăratia lui Dumnezeu intră și se instalează în istorie (Fapte 2,17-21). Exegeza patristică a dat o mare atenție acțiunii Duhului Sfânt de proslăvire a Fiului. Tatăl proslăvește pe Fiul în Duhul Sfânt, care, la rândul său, dăruiește Bisericii, ca arvnă, darul și realitatea eshatologică a împăratiei lui Dumnezeu. Notiunea de paraclet, fără să piardă sensul de "mângâitor" și de "apărător", se referă cu precădere la dimensiunea eshatologică a operei lui Iisus Hristos.

Aceste două aspecte se pot observa cel mai bine în taina Euharistiei, care actualizează în mod liturgic "economia" Fiului, potrivit poruncii Mântuitorului: "Faceți aceasta întru pomenirea Mea" (Luca 22, 19). În Duhul Sfânt, adunarea euharistică actualizează întruparea, moartea și învierea lui Hristos, pâinea și vinul, adică osfranda poporului botezat în numele Sfintei Treimi, devenind, prin invocarea preotului, însuși Trupul și însuși Sângerele lui Hristos cel inviat, umanitatea pe care Fiul și-a asumat-o pentru totdeauna. De asemenea, în Duhul Sfânt, adunarea liturgică se unește, dincolo de istoric, cu ceata martirilor și grupul Apostolilor care încunjoară Mielul, adică realitatea ultimă a împăratiei lui Dumnezeu. Pe Sfântul Disc, Biserica este reprezentată simbolic în forma ei finală, având în centrul ei Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii (Apoc. 5,7-13). Astfel, taina Euharistiei ține privirea Bisericii îndreptată spre modelul ei eshatologic. De altfel, întreg vocabularul și simbolismul liturgic este de inspirație apocaliptică. În viziunea ei liturgică, Biserica are, pe lângă Faptele Apostolilor, un punct de referință în Apocalipsă.

În al doilea rând, există o unitate organică, inseparabilă între Duhul Sfânt și Biserică, unitate pe care Sf. Irineu o exprimă în formula concisă binecunoscută: "Acolo unde este Duhul Sfânt, acolo este

Biserica". Rolul ecclaziologic al Duhului Sfânt ar putea fi explicat astfel: Iisus Hristos a adumat în jurul Său comunitatea Noului Testament, care are fundamentalul ei în grupul celor doisprezece Apostoli, martorii directi ai intrupării și invierii Sale (Fapte 1,8). Apostolii au un rol unic în ce privește instituirea și întemeierea Bisericii, deoarece ei au primit Duhul Sfânt în mod personal de la Hristos, după invierea Sa (Ioan 20, 22-23). În Faptele Apostolilor se observă foarte clar că instituția Apostolilor este nu numai fundamentală pentru constituția Bisericii, ci și că ea este organul prin care lucrează Duhul Sfânt. Expresia "a fi umplut de Duhul Sfânt" este comună în Faptele Apostolilor (Fapte 2,4), indicând faptul că Duhul Sfânt introduce o realitate nouă în viața oamenilor, pe care El o împărăștește sub diverse forme, spre zidirea Bisericii (1 Cor 14). De pildă, Duhul Sfânt este prezent la alegerea celor săpte diaconi (Fapte 6,3-10); inspiră și asistă, în luarca deciziilor, adunarea de la Ierusalim (Fapte 15,28). Apostolul Petru spune lui Anania că a minți Bisericii înseamnă a minți Duhului Sfânt: "Nu ai mințit oamenilor, ci lui Dumnezeu" (Fapte 5,4), iar protomartirul Ștefan acuză sinedriul că se împotrivește Duhului Sfânt (Fapte 7,51).

Iisus Hristos rămâne prezent în istorie în Duhul Sfânt, împreună cu trupul Său, Biserica, al cărui cap este, în care și prin care actualizează fapta sa răscumpărătoare. Părinții Bisericii fac o comparație între turnul Babel și adunarea de la Cincizecime: turnul Babel este simbolul amestecării limbilor, al confuziei persoanelor, al ruperii dialogului și comuniunii cu Dumnezeu și între oameni; dimpotrivă, Cincizecimea este simbolul reluării dialogului și comuniunii personale cu Dumnezeu, al restaurării și unității cugetării și vorbirii omenești. Prin venirea Sa, în mod personal, asupra Apostolilor la Cincizecime, Duhul Sfânt face din instituția apostolatului o structură ecclazială și misionară unică. De altfel, preocuparea Apostolilor este nu numai consolidarea comunității din Ierusalim (predica Apostolului Petru după Cincizecime - Fapte 2,14-41), ci mai ales trecerea Evangheliei de la comunitatea iudeo-palestiniană: din Ierusalim spre lumea elenistică, neiudaică. Toți părinții Bisericii fac o legătură între caracterul universal al Evanghelicii, revărsarea Duhului Sfânt asupra celor prezenți la Ierusalim la Cincizecime și apostolatul misionar al Bisericii. Instituțiile sacramentale, prin care Biserica păstrează continuitatea cu comunitatea apostolică din Ierusalim, au un profund caracter misionar și ecclazial. Printre acestea, locul primordial îl ocupă botezul cu Duhul Sfânt și apă în numele Sfintei Treimi (Matei 28, 19).

Natura sacramentală a primirii Duhului Sfânt este subliniată cu toată tăria în Faptele Apostolilor. În texte care menționează botezul celor dintâi creștini proveniți dintre "neamuri", adică neiudei (la Cezarea, după convertirea lui Corneliu - Fapte 10,44-48), se vede clar că primirea puterii Sfântului Duh este inseparabilă de taina Botezului. La Cincizecime se inaugurează botezul cu Duhul Sfânt, care se deosebește de botezul pocăinței, cu apă, al lui Ioan (Fapte 1,5), dar Apostolii vor continua să administreze botezul cu apă, ca taina de inițiere (Fapte 2,38). Luca notează un alt act

sacramental legat de Botez, al punerii mâinilor, ca semn al împărtășirii văzute a darului Duhului Sfânt (Fapte 8,14-17). Acest act se observă, de asemenea, la întâlnirea Apostolului Pavel, la Efes, cu ucenicii lui Ioan, care nu aveau cunoștință de roadele Dubului Sfânt (Fapte 19,1-6).

Pe această bază solidă biblică, tradiția ortodoxă a dat o mare importanță Tainelor și rânduiciilor care însoțesc primirea harului Duhului Sfânt. Ea a făcut o legătură directă între credința personală, energiile Duhului Sfânt și Tainele Bisericii. Sfântul Vasile cel Mare afirma că credința și botezul sunt "două moduri de măntuire" legate unul de altul în mod inseparabil. Credința primește desăvârșirea ei în Botez, care se întemeiază pe credință. Botezul constituie peccata mărturisirii personale de credință. Din această perspectivă, slujirile bisericesti, ca și darurile duhovnicești și întreaga viață creștină își au izvorul în iconomia Duhului Sfânt, care coincide cu iconomia tainelor, a cărui răspundere o are preoția sacramentală. Se poate spune deci că Duhul Sfânt stă la originea vieții creștine, la nivel personal și ecclazial, dar lucrarea Duhului se manifestă și se împărăște în mod sacramental prin Tainele instituite de Apostoli, potrivit Poruncii lui Iisus Hristos. De altfel, Apostolii se consideră pe ei însiși și pe urmășii lor "ca niște slujitori ai lui Hristos și ca niște iconomi ai tainelor lui Dumnezeu" (1 Cor. 4,1). În acest sens, orice slujire bisericescă și orice harismă personală își are principiul în energiile Duhului Sfânt care se împărășesc prin tainele instituite ca semne ale Noului Testament, al cărui întemeietor este Iisus Hristos. Dimensiunea harismatică a Bisericii decurge, aşadar, din natura ei sacramentală, sau, mai bine-zis, există o reciprocitate între aceste două realități: harismele personale izvorăsc din tainele Bisericii, iar tainele conduc spre darurile duhovnicești.

Problemele pe care le ridică mișcarea harismatică de azi care pretinde a se situa chiar înăuntru Bisericiilor cu structuri tradiționale ca un curent de innoire, sunt multiple. Din perspectiva teologiei și experienței Bisericii Ortodoxe, două observații se pot face aici în ce privește raportul dintre slujirile sacerdotiale sacramentale și harismele personale: în taina Botezului, toți creștinii au primit o calitate de "preoție", în sens general, și un dar duhovnicesc, în mod personal, înăuntru unei comunități liturgice, care formează poporul lui Dumnezeu, în acel loc. Biserica locală este constituită din acest ansamblu de slujiri și harisme pe care Duhul Sfânt le împarte și le vivifică în mod permanent. Slujirile, darurile deși au un caracter personal, ele nu sunt o posesiune individuală. Toți membrii Bisericii participă în mod distinct, dar complementar, la viața comună a acelaiași trup.

Există slujiri bisericesti propriu-zise sacerdotiale - episcop, preot și diacon - dăruite prin taina hirotoniei, slujiri care poartă răspunderea unității unei Biserici locale și a continuității ei apostolice. În timp ce tradiția ortodoxă a recunoscut totdeauna rolul distinct, de neînlocuit, al slujirilor care posedă consacratare sacerdotală prin hirotonie, ea n-a considerat Biserica o instituție clericală. Biserica apare deci ca un trup format dintr-o pluralitate de măduleare, care au slujiri diferite, primite prin taina hirotoniei și daruri duhovnicești

felurite, primite prin taina Botecului, dar care lucrează împreună: "După cum trupul este umul și are multe mădulare, și după cum toate mădularile trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singur trup, tot așa este și Iisus Hristos. Noi toti am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup..." (1 Cor. 12, 12-13). În această varietate de slujiri și harisme, slujirea episcopală are o funcție de convocare, de coordonare și recapitulare, funcție care se exprimă în celebrarea euharistică în invierii lui Iisus Hristos. De la începutul Bisericii, slujirea episcopală, a preotului și diaconului au fost consacrate săvârșirii tainelor și în chip deosebit al tainei Euharistiei, taina în care se exprimă unitatea Bisericii locale. În liturgia episcopală, care este modelul celebrării euharistice prin excelență, toate slujirile bisericesti și harismele personale ale unei Biserici locale sunt coordonate și recapitulate, participând astfel la preoția lui Hristos. În definitiv, Iisus Hristos este cel care convoacă și adună Biserica în Duhul Sfânt. Slujitorul ca și harismaticul nu-și îndeplinește slujba sau lucrarea lor decât în și prin Sfântul Duh, care este Duhul preoției veșnice activate a lui Hristos însuși.

În al treilea rând, prezența și lucrarea Duhului Sfânt au o dimensiune personală foarte accentuată. O întreagă teologie a persoanei s-a conturat, mai ales în perioada discuțiilor despre natura energiilor divine, pe fondul pnevmatologici ortodoxe. Potrivit unei distincții pe care și-a înșușit-o ecclaziologia ortodoxă din ultima vreme, iconomia Fiului se referă în mod special la restaurarea fiziei umane ca atare, în timp ce iconomia Duhului Sfânt se referă la reconstituirea persoanei ca atare, a subiectului care detine natura umană restaurată. Cu alte cuvinte, taina măntuirii, adică acea comuniune ontologică dintre Dumnezeu și om, se realizează în posesiunea și experiența personală a umanității îndumnezeite a lui Iisus Hristos în Duhul Sfânt. Așa se explică de ce tainele de inițiere joacă un rol important în viața creștinului. La Botec, fizica umană este restabilită în identitatea și unitatea ei originară, "după chipul lui Dumnezeu". În taina Mirungerii, cel botezat este confirmat ca subiect conștient de prezența harului lui Dumnezeu în el, chemat să exercite "harisma" sa propriu în comuniunea Bisericii. "Pecetea" darului Duhului Sfânt este garanția persoanei, a unității și libertății ei. Credinciosul devinț, după expresia Părinților Bisericii, pnevmatofor, purtător de Duh Sfânt, adică "omul duhovnicesc" de care vorbește Sfântul Apostol Pavel. Toată etica creștinului se angajează în această direcție: posesiunea Duhului Sfânt ca sursă a unei vieți noi plină de libertate și răspundere în comuniune. De aceea obiectul rugăciunii particolare, ca și al cultului comun, îl constituie venirea și reînmoirea Duhului Sfânt. Biserica invoca fără încetare trimiterea Duhului: "Să vină Duhul Tău cel Sfânt peste noi".

Duhul Sfânt reconstituie nu numai integritatea fiziei și unitatea persoanei umane, ci și comuniunea persoanelor după modelul Sfintei Treimi. Duhul este creator de comuniune, Cel care aşează persoanele față

în față, în stârc de dialog și de mijlocire reciprocă. Având ca model Taina împărtășaniei, spiritualitatea ortodoxă se bazează pe acest schimb de daruri duhovnicești înăuntrul trupului ecclazial. O comunitate creștină nu este deci o simplă adunare voluntară de indivizi izolați, ci o comuniune în Duhul Sfânt, care nu amestecă persoanele, nici nu le separă, ci le distinge și le unește, modelând astfel o spiritualitate euharistică și liturgică. Ar trebui să fie repusă în valoare, pe plan teologic și practic, lucrarea Duhului Sfânt în tainele de inițiere, pe care Biserica Ortodoxă le-a săvârșit împreună și cărora le-a dat o importanță pastorală majoră pentru că există o corespondență sacramentală profundă între Botez, taina restaurării fiziei umane, de unde aspectul ei antropologic, Mirungere, taina persoanei în comuniune, de unde aspectul ei sacerdotal și harismatic, și Euharistie, taina împărtășirii cuumanitatea îndumnezeită a lui Hristos, de unde aspectul ecclaziyal.

În istoria Bisericii au apărut uneori curente și tendințe extreme, care au incercat să modifice raportul dintre lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și instituțiile ei sacramentale și canonice. De pildă, instituționalismul rigid și ritualismul impersonal, care golesc slujirile ierarhice de vibrația Duhului, care nu mai au nici o cîșcînă pastorală sau misionară și care împiedică înnoirea vieții bisericesti. De asemenea, profetismul, care împinge Biserica să rupă continuitatea cu tradiția și să eliminate structurile ei sacramentale de bază, sub pretextul că în acest fel ea ar deveni mai dinamică. Astăzi, o mare ampliere a luat mișcarea harismatică, de origine pentecostalistă, care, spre deosebire de trecut când se organiza la periferia Bisericiilor tradiționale ca un curent separat, tinde să se situeze înăuntrul acestor Biserici, ca un grup de înnoire radicală și de inspirație profetică.

Dar Ortodoxia a reușit să evite și va trebui să evite astfel de mișcări extreme printr-o atitudine de concentrare pastorală și mobilitate misionară, în raport cu mediul cultural și social în care trăiește. După cum s-a văzut, lucrarea Duhului în Biserică nu se limitează exclusiv la harismele personale, ci se referă la tot ce ține de constituția și viața comunității creștine ca atare, a cărei continuitate apostolică trebuie dovedită. Tainele și instituțiile canonice, viața liturgică și sacramentală, în general, nu sunt incompatibile cu misiunea și mărturia Bisericii. Dimpotrivă, ele oferă mediu în care poporul lui Dumnezeu este pregătit pentru misiune. Îndeosebi, Liturgia ortodoxă constituie o structură de comuniune care îmbină elementul sacramental și cel harismatic. Preotul trebuie să respingă de acela fenomenul de marginalizare, împingerea credinciosilor spre periferia vieții parohiale, fenomen exploatat de grupările harismatice și eschatologice. El trebuie să ofere oricărui credincios posibilitatea să aibă locul său propriu și să exercite "harisma" sau slujba sa personală în interiorul comunității.

Pr. Prof. Dr. Ion Bria

ANAFURA ÎN RAPORT CU SFÂNTA EUHARISTIE

Relația dintre anafură și Pâinea euharistică este o idee nu numai vie în conștiința credincioșilor, ci și exprimată în cele mai de seamă erminii liturgice. Pentru cei mai mulți dintre autori lor, temeiul acestui raport îl formează simbolismul specific, în momentul respectiv al lucrărilor Proscomidieei, al pânii sau prescurii, din care se scoate sau se alege Agnețul.

Cum aici se închipuiesc cele în legătură cu Nașterea și Patimile Mântuitorului, această pâine sau prosforă simbolizează pe Sfânta Fecioară, din sănul căreia El s-a născut trupește. Resturile din această prescură, care se împart credincioșilor ca anafură, apar deci față de Sfântul Agneț euharistic în raportul în care se găsește trupul omenesc al Sfintei Fecioare, față de Trupul dumnezeiesc (Dumnezeu-Omului) al Fiului ei. Sfîntenia anafurei derivă, ca atare, în primul rând din relația și poziția ei față de Sfintele Taine.

Deși această idee nu se află formulată expres în comentariul liturgic al lui Pseudo-Gherman, totuși ea nu este străină de enunțarea lui, precum reiese din următoarea explicație: "Iar prescura, care se numește și pâine și binecuvântare și pârgă, din care se taie Trupul Domnului, se ia într-o închipuirea pururea Fecioarei și de Dumnezeu Născătoare, care, după bunăvoiețea Tatălui și cu voia Fiului Său și a Cuvântului și după sălășuirea dumnezeiescului Duh, primind în sine pe unul din Treime, pe Fiul Lui Dumnezeu și Cuvântul, L-a născut Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit. După cum iarași Dumnezeu, cel mai presus de fire, intrupându-se din aceasta într-o singură ipostasă.. tot astfel și Trupul Domnului se taie.. cu un oarecare instrument de fier, care se numește și copie.. ca dintr-un pântece oarecare și din carnea unui corp fecioresc, (zic din pâinea întreagă a evloghiei și a prescurii) și se scoate astfel de sine stătător din mijlocul ei".

Teodor de Andida, intemeindu-se pe acest raport simbolic dintre prescură și Pâinea euharistică, subliniază categoric că din această relație derivă calitatea de lucru sfânt și sfîntitor a anafurci. "Ce altceva - zice el - decât închipuirea trupului Fecioarei este partea rămasă, (ce este) împărțirea evloghiei și a prosforei (anafurei)? Căci Sfânta Pâine se frângă și se împarte ca împărțire de nespusă binecuvântare, celor ce se împărtășesc cu credință; iar prosfora (anafura) se dă înapoi plină de sfîntenie de la Sfintele Taine, celor ce am adus-o și astfel, de la participarea la Trupul cel fără prihană și la cinstițul Sânge ale lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel ce s-a născut din Sfânta Fecioară, sfîntirea și binecuvântarea ajunge la credincioși".

Exprimată în termeni mai generali, aceeași idee aproape, despre relația anasurei cu Sfintele Taine, o găsim invocată în tâlcuirea Pidalonului, în legătură cu oprirea catehumenilor de la anafură prin canonul 8 al lui Teofil de Alexandria: "Pentru că acestea s-au adus la sfântul jertfelnic și părțile au ieșit din ele întrând în dumnezeieștile Daruri. Pentru aceasta, și cele rămase din acestea s-au sfîntit".

Simion, Arhiepiscopul Tesalonicului, accentuând în acest raport nota de deosebire esențială între anafură și Euharistie, este de acord într-o altă formă că sfîntenia și puterea sfîntitoare a anafurei provin din relațiunea ei cu Jertfa liturgică. Această valoare îi este însă împărtășită printr-un element fenomenal, sub forma acțiunilor și formulelor din ritualul Proscomidiei, în legătură cu scoaterea Agnețului.

"Anasura aceasta, zice Arhiepiscopul Simion, este pâine sfîntă, este prescura proadusă la Proscomidie, din care se scoate partea din mijloc (Sfântul Agneț), care se jertfește și se face Trupul Domnului. Deci, în locul acelui Dar mare al înfricoșării Cuminecături, de vreme ce nu sunt toți vrednici și împărtăși cu el, li se dă această anafură, care, după cuviință, se numește anti-doron, adică în loc de dar, pentru că dai darul hărăzirii lui Dumnezeu. Această pâine este sfîntă fiind însemnată cu copia și primind sfinte cuvinte; nu este însă împărtășirea Trupului lui Hristos, căci acele sunt Tainele, iar aceasta numai dătătoare de sfîntire și dăruitoare de dumnezeiescul Dar, care se dă cu cuvintele cele de la Proscomidie".

Sfântul Nicolae Cabasila - motivarea caracterului de lucru sfînt al anasurei îmbracă forma unei explicații logice: "tăind în multe părțile pâinea proscomidită, din care s-a osos Sfântul Agneț (preotul) împarte credincioșilor ca pe una ce a devenit sfântă prin aceea că a fost afierosită (rânduită, destinată) și prezentată ca dar de jertfă lui Dumnezeu".

La toate aceste considerații nu s-ar potrivi, în fine, o concluzie mai proprie și mai sugestivă decât cea sugerată de Fericitul Augustul în legătură cu alt rit. "Deși nu este Trupul lui Hristos, anafura este, cu toate acestea, ceva sfânt și mai sfânt decât alimentele cu care ne hrănim, fiindcă este un lucru sfânt". Numai astfel se poate înțelege pe deplin temciul vechii disciplini bisericicești, care interzicea luarea anafurei de către cei ce nu se găseau întrăți în comunitatea creștină prin bolezнь.

Precum am afirmat la începutul prezentului studiu, unul sau altul din aspectele corelației anafurci cu Pâinea euharistică și-au găsit expresia chiar în denumirile sub care a fost desemnată

anafura.

În ceea ce privește termenul anafură, dacă ar fi luat în sens propriu, el ar fi mai presus de orice idee de raport, deoarece reprezintă un termen tehnic pentru însăși Jertfa liturgică. În sensul impropriu, însă, din limbajul bisericesc curent, în care cuvântul anafură este întrebuită în locul termenului prosfora pentru pâinea ce se ridică sau se înaltă ca dar de jertfă, în vederea seoaterii agnețului și împărțirii ca anafură a resturilor din ea, denumirea de anafură exprimă același raport față de Pâinea euharistică, întocmai ca termenul evloghia.

Termenul antidoron se prezintă incomparabil mai expresiv decât aceste două denumiri. Poziția anafurei față de Sfânta Euharistie apare, într-adevăr, mai exact determinată prin el. Totuși, însuși acest termen, deși se referă tot la un raport extern, nu face imposibile unele confuziuni, prin interpretări superficiale și eronate, care-i pot transpune semnificația pe un plan străin de ideea ce-i este proprie.

De aceea, nu socotim de prisos să subliniem că termenul antidoron (în loc de dar) nu stabilește o echivalență între anafură și Pâinea euharistică, ci arată că în loc ca credinciosul să fi primit Sfântul Trup și Sânge așa cum s-ar cuveni, la momentul indicat prin chemarea sătuță, primește mai în urmă anafură sau pâine sfântă printr-o "binecuvântare mică".

Anafura nu înlocuiește, deci, Sfânta Euharistică. Primirea anafurei este menită numai să întrețină viu în susete simțul lipsei Sfintei Euharistii și, deci, aspirația neîncetată de a ne învredni de ea printr-o viață îmbunătățită.

Nu este ușor, fără îndoială, a trage o linie de demarcare categorică în judecata pietății populare, între subtilitățile teologice, pe care le implică raportul dintre Pâinca euharistică și părticilele din prescursele investite cu o binecuvântare simplă.

Se explică, aşadar, pentru ce un abate francez, care și manifestă satisfacția că Biserica patriei sale se găsește, prin practicarea anafurei, în consonanță cu Bisericile Răsăritului, opinează totuși că n-ar trebui, poate, să se insiste în predici asupra calității de antidoron a anafurei, în sensul că ea este o locuitoră a împărțirii. El justifică pentru același motiv teama cunoștințului cardinal belgian Mercier, de confuzia pe care ar fi putut-o crea credincioșii simpli în cazul că s-ar fi încercat să se restabilească și în Belgia vechiul uz al anafurei sau al pâinii binecuvântate.

Autorii erminioilor liturgice descriu anafura nu numai ca pe un aliment sfânt și, în același timp, și ca un efect sfântitor. Arhiepiscopul Simion al Tesalonicanului se exprima limpede că anafura "este sfântă și dătătoare de sfântenie" și "dăruită de dumnezeiescul dar", iar la sfârșitul Liturghiei "se dă anafura spre sfântirea noastră".

El explică astăzi însușire ca un reflex al

ceremonialului pentru scoaterea Sfântului Agnet, în timp ce Teodor de Andida crede că deriva din corelațiunea simbolică a prosforei proscomidite, cu Sfintele Taine înseși; anafura este înșățiată de acest exeget, chiar ca un mijloc de împărtășire indirectă a credincioșilor, de sfîntenia Pâinii euharistice. Aceste explicații rămân însă la caracterul unor afirmații generale sau de principiu. Ele nu atribuie, adică, anafurei un efect sau o eficacitate specifică, notă caracteristică de fapt Tainelor, care se disting una de alta prin natura acțiunii și a efectelor harului dumnezeiesc, ce se împărtășește credincioșilor, corespunzător scopului divin al instituirii fiecarei.

Anafura se clasează însă în categoria ierurgiilor (sacramentaliilor) bisericesti, adică a "celor mijloace și acte sfinte ale Bisericii, în care și prin care aceasta își exercită puterea de binecuvântare și sfântire predată de Întemeietorul său".

În ceea ce privește anafura, ea este menită în primul rând să lucreze asupra constituției noastre psihologice, prin semnificația simbolului material al pâinii. Prin natura sau specificul său, acest element indică adică "efectele, al căror instrument este". Astfel, "anafura este un semn al dragostei frătești, care unește pe toți cei care o mânâncă, așa precum Pâinea euharistică arată că toți acei care o primesc sunt uniți în Iisus". Aceasta a fost rațiunea și scopul în imediata legătură cu instituirea anafurei.

Ca urmare a rugăciunii pentru binecuvântarea ei, anafura produce, fără îndoială, și anumite efecte, ca lucrări ale grației actuale, în legătură cu trebuințele sau nevoile vieții noastre zilnice. Scopul ei este același ca al tuturor ierurgiilor și al întregului cult, adică "preamărirea lui Dumnezeu și sfântirea omului"; binecuvântarea, pe care o primește anafura, face ca ea să devină "un instrument al darurilor dumnezeieschi, al binefacerilor și puterilor dumnezeicesti, să depărteze păcile măntuirii, să înmulțească dispozițiunile subiective la primirea dumnezeiestilor daruri și să pregătească pentru daruri mai înalte".

Acesta este, de altfel, sensul în care se găsește interpretată anafura în pietatea religioasă populară, afară de câteva exagerări, abuzuri și deformări, de care nu este scutit creștinismul atât în Orient, cât și în Occident. Credincioșii o primesc și, dacă sunt nemâncăți, o consumă îndată, într-o atitudine de impresionantă evlavie; dacă nu se găsesc în stare de ajunare, ei o iau acasă spre a o întrebuița în altă zi, pe nemâncate, făcându-și semnul crucei înainte de a o consuma. Anafura este dusă chiar și celor bolnavi, precum și celor care nu au putut să vină la biserică, iar cei mai evlăvioși își fac o rezervă, din care iau în alte zile de peste săptămână. "Sunt creștini care - după informația venită de la un preot de parohie - nu se împărtășesc până ce nu gustă mai întâi din sfântita anafură, câteva săptămâni înainte de precestanie".

Formele de pregătire în vederea primirii anafurei se prezintă ușori ca simple postulate ale conștiinței

religioase individuale sau ca datini locale. Astfel, în unele parohii rurale, cei învățăți obișnuesc să se împace chiar în biserică, cu puțin înainte de momentul împărțirii anafurei, credincioasele mai tinere sărutând mâna celor mai în vîrstă și chiar a bărbătilor în etate și cu autoritate morală recunoscută.

Rânduile discipinare sunt dominate însă de o notă oarecum rigoristă. Astfel, printr-o interpretare inspirată de analogie, "îndreptarea legii" sau așa zisă "Pravilă a lui Matei Basarab" extinde și la anafură obligațiile puse de canoanele 5 și 13 ale lui Timotei al Alexandriei, în legătură cu împărțirea, cerând soților curație trupească încă din ajunul zilei în care vor lua anafura.

Pe de altă parte, Nicolae Gramaticul, Patriarhul Constantinopolului, oprește prin canonul 10 și de la luarea anafurei pe cei oprîti de la Sfintele Taine ale Trupului și Sângelui Domnului. Canonul 19 al lui Nichifor Mărturisitorul (în Pidalion, numerotat 18) face un pogorâmant în această privință, îngăduind monahilor aflați sub epitimii, să primească anafura după mărturisire. Precum vom vedea mai în urmă, Teodosie, Mitropolitul Ungro-Vlahiei (către finele veacului al XVII-lea și începutul veacului al XVIII-lea), sfătuiește ca, celor ce nu se spovedesc niciodată, să nu li se dea nici anafura.

"Întocmai ca pe vremea împărțirii de obște, se păstrează și astăzi încă, pe cale tradițională, ca o datorie de conștiință, regula ca, toți cei care vin la biserică să fie pregătiți, adică cel puțin în stare de ajunare, spre a lua anafura. Oricât de vag, nu este greu de recunoscut că substratul acestor deprinderi de pietate, al tuturor acestor recomandări și măsuri îl formează conștiința despre o corelație între pâinea anafurei și Pâinea euharistică. Nu este lipsită de temei, deci, observația ca toate aceste date, "care revelcază originea nobilă a anafurici și raportul ei cu Sfânta Liturghie, ne ajută să înțelegem semnificația sa cu totul supranaturală".

Istoria, literatura aghiografică și folclorică au înregistrat forme variate despre considerația de care s-a bucurat anafura în pietatea populară, care, de cele mai multe ori, pune accentul pe însușirea ei de instrument al grației actuale. Vom cita aici, cu titlu de documentare și de curiozitate în același timp, numai trei exemple, atât din creștinismul răsăritean, cât și din cel apusean.

Unul din acestea se referă la un caz de vindecare extraordinară, istorisit de Sfântul Grigore de Nazianz, în cuvântarea funebră ținută cu ocazia înmormântării tatălui său. Mama acestui sfânt bărbat se găsea slăbită de o boală îndelungată și de nehrănire. Într-o noapte îi apare însă fiul său, cu coșulețul cu pâini foarte albe, făcând asupra lor o rugăciune și binecuvântându-le cu semnul crucii, după obiceiul lui de totdeauna. Mâncând din acestea, ea s-a simțit întărită, puterile i-au revenit și speranța i-a crescut. Accastă vedenie a avut într-

adevăr un puternic efect asupra bolnaviei, așa precum a putut să verifice Sfântul Grigore însuși a doua zi dimineață, când a mers în camera mamei sale. Văzând-o mai inviorată decât înainte, el a întrebat-o cum a petrecut noaptea și cum se mai simte. "M-ai hrânit, fiul meu - fi răspunse ea - cu foarte multă bunăvoie și cu dragoste și apoi mă întreb cum mă aflu: destul de bine și de liniștită. În același timp însă - zice Sfântul Grigore Teologul - îngrijitoarele îmi făceau semn cu capul să nu o contrazic, ci să accept neapărat răspunsul, pentru că nu cumva, descoperindu-se realitatea, să fie doborâtă de descurajare". Aceasta este, se pare, cea mai veche mențiune istorică despre pâinile binecuvântate.

Un alt exemplu este extras din Viețile sfintilor din Bretagne. Odată, după săvârșirea Liturghiei, Sfântul Melaniu, Episcop în veacul al V-lea la Rennes, vechea capitală a acestui ținut din Galia, a împărțit în semn de comununie evloghii celor patru Episcopi care se aflau de față. Unul din ei, Sfântul Mars, Episcop de Nantes, socotind că nu trebuie să intrerupă ajunarea, în loc să mânânce evloghia, a ascuns-o în sân. "Legenda adaugă că ea s-a prefăcut în șarpe. Sfântul Mars își detine seama atunci că el se abătuse de la datoriile dragostei frățești, și se duse să-și ceară iertare de la Episcopii a căror comununie simbolică, pe căt se pare, el n-o prețuise căt se cuvine".

Impresionată prin gingășia și semnificația ci este îndeosebi următoarea piesă măruntă din folclorul grec. Motivul este luat în legătură cu clădirea bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol, minunea arhitecturii bizantine din timpul lui Iustinian.

Legenda spune că într-o duminică, după săvârșirea Liturghiei, în vechea biserică a Sfintei Sofia care nu fusese încă dărămată, împăratul s-a apropiat de sfintele uși spre a primi antidoronul din mâna Patriarhului.

"Într-un moment de slăngăcie, nu se știe din partea cui, părticica dată căzu jos. O albină care tomai intrase pe fereastră, se repezi, apucă pâinea și își reluă zborul. Împăratul găsi că ar fi fost o faptă nelegită să se îngăduie unei gângănii să mânânce anafura. El poruncă deci să se deschidă toți stupii din imperiu. Într-unul din aceștia se găsi particica de anafură, dar, în acest stup, toată ceară fusese prelucrată de către albine. Ele lăsuseră din ea o mareță bisericuță și ca sfântă masă trona părticica de anafură. Această machetă extraordinară fu dusă împăratului care, precum spune legenda, puse să se contruiască biserică după modelul albinelor".

Este vrednic de remarcat în această formă naivă finetea cu care este prezentată corelațunea dintre anafură și Jertfa euharistică de pe Sfânta Masă.

Pr. Prof. Petre Vintilescu

SFÎNTII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

Sfântul Petru, unul din cei doisprezece apostoli, fratele apostolului Andrei

Informațiile pe care le avem despre Sf. Petru sunt furnizate în special de Evanghelii, Faptele Apostolilor, Epistola către Galateni a Sf. Apostol Pavel și tradiția bisericească. Petru a fost de origine din Bethsaida, localitate în apropierea Lacului Tiberiadei. Locul chemării lui Petru la apostolat este prezentat de Ioan Evanghistul ca fiind Betania, când fratele său, Andrei, cel dintâi chemat, l-a prezentat Mântuitorului, în timp ce Evangeliile sinoptice afirmă că a fost Galileea. Această discordanță poate fi rezolvată în sensul că Petru l-ar fi întâlnit pe Mântuitorul mai întâi pe valea Iordanului și apoi în Galileea, când a avut loc chemarea lui finală la apostolat, cu ocazia pescuitului minunat.

Numele lui Petru a fost Simon. La acceptarea lui ca apostol, el primește numele de Chifa, echivalentul lui Petru în aramaică, ceea ce înseamnă piatră. Asemenea fratelui său, el a fost pescar. Când și-a început activitatea publică, Petru era deja căsătorit și se mutase la Capernaum, unde trăia împreună cu soacra sa. Niciaieri nu se face mențiune în legătură cu soția sa, deși din Epistola înțâi către Corineni 9, 5. se poate deduce că el și-a luat soția în călătoriile sale misionare. Textele canonice nu ne spun dacă Petru a avut sau nu copii, doar Faptele apocrife ale lui Petru vorbesc despre fiica sa.

În răstimpul activității de pe pământ a Mântuitorului, Petru a fost de față în toate ocaziile, când doar un grup restrâns dintre ucenici au fost admisi (Matei 9, 18-26; 17, 1-8; 26, 37). Adeseori, el devine purtătorul de cuvânt al celorlați apostoli. Deși privilegiul prioritar de a fi descoperit că Iisus este Mesia li revine Sf. Apostol Andrei (Ioan 1, 41), Petru este cel care afirmă cu mai multă tărzie acest lucru, fapt pentru care Mântuitorul îl evidențiază (Matei 16, 13-20). Cu toate acestea, el este cel care fluctuează în credința sa în Hristos, de la afirmație și până la negare sau lepădare de El.

Petru este între primii ucenici care au sosit la mormântul Mântuitorului, după ce femeile anunță invierea Sa, iar după înălțarea la Cer, se erigează, fără a fi ales de cineva, în conducător al apostolilor, își exercită rolul de conducător în numirea celui care îl înlocuia pe Iuda (Fapte 1, 15-22); vorbește la Pogorârea Duhului Sfânt (Fapte 2, 14-41); este unul din cei dintâi apostoli care săvârșește o minune în numele lui Iisus (Fapte 3, 1-10); îi condamnă pe Anania și Safira; săvârșește multe minuni; îi primește pe Cornetius în Biserică (Fapte 10, 1-11, 18), ceea ce a fost interpretat ca un prim gest de deschidere a invățăturii creștine către neamuri, deși în dispută cu Sf. Apostol Pavel este cel care susține cererile iudeo-creștinilor privind observarea practicilor impuse de Lege (Galateni 2, 11-21);iese în evidență cu ocazia sinodului apostolilor de la Ierusalim (Fapte 15, 7-11).

Intrucât Sf. Pavel menționează o grupare a lui Chifa la Corint (I Corinteni 1, 12), se crede că el ar fi vizitat această cetate. Informațiile privind activitatea sa misionară sunt relative și reduse. Se știe că a propovăduit la Ierusalim, în Iudeea, în Samaria, în Asia Mică, până în Babilon. Interpretăm - până în Babilon - în sensul că a propovăduit inclusiv în acest teritoriu. Mențiunea din Petru 5, 13 trebuie înțeleasă cu referire la Biserica creștină din Babilon și

nicidecum din Roma. Dacă ar fi fost vorba de Roma, Sf. Petru ar fi menționat numele de Roma și nicidecum nu ar fi făcut doar o vagă aluzie metaforică.

De altfel, tradiția leagă cea mai mare parte a activității sale de Antiochia și linurile împrejurătoare, întrucât despre el se spune că a fost episcop al acestei cetăți timp de 20 de ani, înainte de a ajunge la Roma. El ajunge la Roma în timpul celei de a doua captivități a Sf. Apostol Pavel, sau cel mai devreme după revenirea acestuia din Spania și înainte de a face călătoria de rămas bun în Asia Mică și Macedonia. Aici, la Roma, s-a săvârșit prin moarte martirică, alături de Sf. Pavel, în timpul persecuției neroniene. Legenda episcopatului Sf. Petru la Roma, timp de 25 de ani, aparține sec. al III-lea.

De altfel, Sf. Irineu (Adv. haer. III, 3,2 și 3,3) spune clar că "cea mai mare, cea mai veche și cunoscută de toți, întemeiată de cei doi precamariți apostoli Petru și Pavel" este Biserica Romei, iar "după întemeierea și zidirea Bisericii, fericiiți apostoli au înmânat slujirea episcopalului lui Linus, ceea ce înseamnă că cei doi apostoli au condus împreună soarta Bisericii din Roma, întemeiată de ei, și tot împreună au numit un prim episcop, pe Linus, înainte ca ei să își suferă moartea martirică".

Sf. Petru a fost răstignit cu capul în jos, după propria lui dorință, și a fost înmormântat, potrivit mărturiei preotului roman Caius, slujitor în timpul episcopatului lui Zefirin (199-217), pe dealul Vatican. Descoperirile arheologice de sub Basiliica Sf. Petru au confirmat tradiția. Pe lângă cele opt cuvântări păstrate în Faptele Apostolilor (I, 15-24; 2, 14-41; 3, 12-26; 4, 8-21; 5, 29-42; 10, 34-48; II, 4-17; 5, 5-11), de la Sf. Petru au rămas două epistole care îl poartă numele: I și II

Petru. Prima epistolă a fost scrisă din Babilon (anul 63-64), iar a doua, de la Roma (anul 67). Cele două epistole au un ton unitar, abordând, pe de o parte, teme pastoral-morale, și teme dogmatische de prim rang, cu implicații serioase pentru învățătura hristologică, trinitară, soteriologică și eshatologică a Bisericii creștine, pe de altă parte.

Sfântul Apostol Pavel

Sfântul Apostol Pavel (n. aprox. 65 d. Hr.), "Apostolul neamurilor". S-a născut într-o familie de evrei descendență din tribul lui Beniamin, în Tarsul Ciliciei, probabil în primii ani ai erei creștine, primind numele de Saul. A fost crescut și educat în tradiția fariseică, se pare, la Ierusalim, desăvârșindu-și educația sub îndrumarea vestitului rabin Gamaliei (Faptele Apostolilor 26, 5), care îl inițiază în bogata tradiție a interpretărilor legale (halakah) și în literatura folclorică iudaică (haggadah).

Apartinând diasporei evreiești, Pavel cunoștea și vorbea limba greacă și era familiarizat cu cultura și civilizația elenistă. În plus, el definea și cetățenia romană. Deși căsătoria era una din obligațiile unui fariseu, Saul nu se căsătorește. După încreștinarea sa, el va considera celibatul ca o logodnă mistică cu Hristos și Biserica Sa. Întrucât fiecare rabbi trebuia să aibă o meserie, el învață să ţeasă pânză pentru corturi, în zelul său față de religia părintilor săi, Saul devine persecutor al creștinilor, văzând în credința creștină un dușman de moarte al tradiției legaliste iudaice. Este martor ocular al martirizării Sf. Stefan, păzind hainele celor care îl loiveau cu pietre, înlocuirea vechiului legământ iudaic cu unul nou, i se părea lui Saul o adeverată blasfemie. Faptele Apostolilor relatează despre persecuția pe care el însuși o conducea împotriva creștinilor (8, 3).

În drum spre Damasc, unde se întreaptă pentru a-i aresta pe creștinii de acolo și a-i aduce la Ierusalim spre a fi judecati, Saul trăiește momentul de răscrucere care îl va schimba definitiv viața. Mântuitorul Iisus Hristos îl se arată, învăluind-o în lumină strălucitoare, atrăgându-i atenția că cei persecutați nu sunt doar creștinii, ci El însuși, în această identificare a lui Hristos cu cei care cred în El rezidă temeinul învățăturii pauline despre Biserică, înțeleasă ca Trup mistic al lui Hristos. Evenimentul, relatat de trei ori în Faptele Apostolilor (9, 1-19; 22, 5-16 și 26, 12-18), îl transformă pe Saul dintr-un inflăcărat prigontor al creștinilor, în cel mai mare propovăduitor al Evangheliei lui Hristos.

Hristos îl făcă să înțeleagă că El este Fiul lui Dumnezeu, Cărula trebuie să se plece tot genunchiul celor creștini și al celor pământești, și să devină. Apostolul Celui pe care până atunci îl-a urât și îl-a prigionit cu furie, cel care a ostenit mai mult pentru Domnul. Orbirea care îl-a lovit a durat câteva zile. Saul este botezat apoi de către Anania, după care se retrage în Arabia unde rămâne un răstimp de trei ani pentru a se pregăti prin rugăciune și meditație pentru noua sa chemare, dobândind "cunoașterea tainei lui Hristos" (Efeseni 3,4). Revine la Damasc, unde propovăduiește "că Iisus este Fiul lui Dumnezeu" (Fapte 9, 20). Evreii de aici completează împotriva lui. El scapă, părăsind cetatea în taină, mergând la Ierusalim, unde predică Evanghelia neevreilor.

Un nou complot îl obligă să părăsească și Cetatea Sfântă. Se refugiază și de aici, întreaptându-se spre Cezarea, Siria și în cele din urmă spre Cilicia. După câțiva ani, este chemat de Barnabas pentru a ajuta la lucrarea de convertire din Antiochia (Fapte 11, 25 și urm.), în jurul anului 44 cei doi apostoli se întreaptă spre Ierusalim pentru a aduce ajutorare comunității creștine (Fapte 11, 27-

30). După revenirea de la Ierusalim la Antiochia, Barnaba și Saul, împreună cu Ioan Mareu, nepotul lui Barnaba, primesc din partea comunității antiohiene sarcina se a predica Evanghelia dincolo de granitele Siriei. Astfel începe prima călătorie misionară a lui Pavel (47-49 d. Hr.). Cei trei se întreaptă spre Cipru, locul de naștere a lui Barnaba. Saul, care își ia numele greco-roman de Pavel în cinstea proconsulului Sergius Paulus, care s-a încreștinat, sau mai exact, pentru a arăta, prin nouă său nume, că apostolatul său se întreaptă cu precădere către neamuri (Galateni 2, 7-9; Romani 15, 16).

Totodata, conducerea activității misionare trece de la Barnaba la Pavel, deoarece în Fapte sunt menționati Pavel și Barnaba și nu Barnaba și Saul. Din Cipru, ei trece în Asia Mică, la Perga, unde Ioan Mareu îl părăsește. Pavel și Barnaba predică Evanghelia în provincia Galatia, inclusiv în cetățile principale de aici: Antiochia din Pisida, Iconium, Lystra și Derbe. În pofta ostilității comunităților evreiești, cei doi întemeiază comunități creștine și numesc prezbiteri, după care se întorc la Antiochia, unde prezintă un bilanț al acestei prime misiuni.

Răspândirea rapidă a creștinismului printre neamuri, a ridicat o mare problemă pentru Biserică. Creștinii veniți dintre iudei, cer ca cei care au devenit creștini dintre neamuri să se circumeidă și să observe Legea mozaică. Pavel a văzut primejdia unei astfel de practici. Dacă această mișcare ar fi prevalat, atunci Biserica creștină ar fi devenit o simplă societate iudaică, lucru inaceptabil pentru noștror, sau aceasta ar fi scindat în două grupări. În plus, el a sesizat că, prin atitudinea lor, iudaianii respingeau însăși temelia Bisericii creștine, și anume, că omul era mântuit prin credință în Iisus Hristos și nu prin faptele Legii (Galateni 6, 2).

Pavel și Barnaba, însotiti de alii membri ai comunității din Antiochia, merg la Ierusalim pentru a se consulta cu ceilalți apostoli, înainte de a merge la Antiochia. Pavel scrie Epistola sa către Gataeni. Adunarea apostolilor a hotărât, într-un gând, să nu fie impus neamurilor un "alt jug", recomandându-le doar abstinerea de la "întinările idolilor și de la desfrâu și de (animale) sugrumate și de sânge" (Fapte 15, 20, 29). După terminarea sinodului de la Ierusalim, Pavel și Barnabas revin la Antiochia. Separându-se de Barnaba, Pavel pornește în cea de a doua călătorie misionară, însotit de Silas (50-52 d. Hr.). Pavel vizitează comunitățile din Galatia, iar la Lystra îl ia pe Timotei ca însotitor, indemnitat de Duhul Sfânt, Pavel trece dincolo de Misia, coboară la Troa, de unde trece cu corabia în Macedonia, poposind la Filipi.

Cea dintâi persoană care a primit creștinismul aici a fost Lidia, vânzătoare de porfiră, care a devenit gazda lui Pavel și a însotitorilor săi. De la Filipi se întreaptă spre Tessalonica, trecând prin Amfipoli și Apolonia, apoi la Bereea, iar de aici la Atena, în aşteptarea lui Timotei și Silas, Pavel apără credința monoteistă în fața filosofilor stoici și epicurieni în Areopag. Rezultatele confrontării nu au fost cele așteptate, mai ales pentru că aceștia nu au putut accepta credința în invierile. În consecință, Pavel ia hotărarea ea de acum să nu mai depindă de argumentele ratiunii, ci de Hristos și de puterea Sa. De la Atena, se întreaptă spre Corint unde întemeiază o puternică comunitate creștină. La scurtă vreme după sosirea lui la Corint, Pavel scrie cele două Epistole către Tessalonicieni.

Aici rămâne aproape un an și jumătate, după care revine la Antiochia. Dupa o sedere relativ scurtă la Antiochia, Pavel pornește în cea de a treia călătorie misionară (53-58 d.Hr.). El vizitează Bisericile întemeiate de el din Galatia și Frigia. La Efes, de unde scrie prima Epistolă către

Corinteni, rămâne trei ani, învățând la școală lui Tiranus. În urma revoltei argintarilor efeseni, este obligat să părăsească Efesul. De la Efes, se îndreaptă spre Smyrna, Pergam, Troa, de unde trece cu corabia în Macedonia, în drum spre Corint, el adresează corintenilor cea de a doua epistolă a sa. În timpul șederii la Corint, a scris Epistola către Romani, pentru a-și pregăti vizita la Roma, pe care o avea deja în plan. Împreună cu o serie de reprezentanți ai Bisericii din Asia și Grecia, pornește spre Ierusalim pentru a aduce ajutorare Bisericii Marie din Cetatea Sfântă.

Ajuns la Milet, Pavel își ia rămas bun de la conducătorii Bisericii, care l-au primit cu deosebită căldură, și prezice întemnițarea sa (Fapte 20, 22 și urm.). La Ierusalim a fost primit cu ostilitate, fiind acuzat de încălcarea Legii și, în consecință, bătut. Este scăpat din mâinile multumii infuriate de către soldații romani. Aflându-se de un complot împotriva lui, Pavel este transferat la Cezarea, unde a fost ținut în închisoare de guvernatorul Marcus Antonius Felix. La moartea acestuia, noul guvernator, Porcius Festus, cedează în față cererilor insistente ale sanhedrinului, care dorea să-l judece la Ierusalim, ceea ce pentru Pavel însemna o certă condamnare la moarte. Conștient de acest lucru, Pavel își exercită dreptul de cetățean roman și apelează la judecata Cezarului, în drum spre Roma, corabia în care rălătorea naufragiază la Malta. Din Malta, trece cu o corabie alexandrină la Siracusa și de acolo se îndreaptă spre Roma prin Regium și Puteoli.

Se pare că în răstimpul petrecut aici, Pavel scrie așa-numitele "Epistole ale captivității": Filipeni, Coloseni, Filimon și Efeseni. După doi ani de sedere la Roma, perioadă în care a putut propovădui "fără nici o piedică", Pavel este eliberat. Se crede că acum scrie Epistola către Evrei. Informațiile legate de evenimentele care au urmat, le avem din Epistlele pastorale și din Tradiție. Clement Romanul afirma că Pavel a mers până la "limitele Apusului", făcând referire la mențiunea lui Pavel din Epistola către Romani în care își exprima intenția de a merge în Spania. Epistlele pastorale aparțin ultimei sale perioade misionare, după întoarcerea din Spania, când face o vizită în Creta, unde îl așază episcop pe Tit și apoi la Efes, în Macedonia și Grecia, după care urmează ultima sa întemnițare la Roma (66-67).

Potrivit tradiției, Pavel a fost martirizat la Roma, în timpul persecuției lui Nero. Tertulian adaugă și modul în care a fost martirizat, adică prin decapitare. Faptele apocrife legate de numele lui Pavel menționează locul martiriu lui, pe malul stâng al Tibru lui, la aproximativ cinci kilometri de departe de Roma, la Ad Aquas Salvias. Trupul său a fost înmormânat în cimitirul de pe Via Ostiensis, unde se ridică acum biserică S. Paolo fuori le Mura, construită de împăratul Constantin și restaurată de mai multe ori, ultima dată în sec. XIX.

Pavel rămâne una din cele mai de seamă și mai puternice personalități din istoria Bisericii creștine. Atât viața sa, profund marcată de arătarea nemijlocită a Mântuitorului pe drumul Damascului, cât și activitatea și învățătura propovăduită de el, dezvăluie absoluta sa dăruire și credințioșie nestrămutată față de Hristos și Biserica Sa. În Epistlele sale, scrise pentru a da răspuns unor cerințe imediate, deslușim elementele principale ale teologiei creștine, în centrul căreia se află Hristos cosmic.

Gândirea sa teologică izvorăște din experiență, din trăire, mai mult decât dintr-un discurs rațional, deoarece Pavel nu se descoperă ca trăitor mistic care a izbutit să pătrundă realitatea îninică a tuturor lucrurilor în Hristos. Căci Hristos nu este doar Mesia, Cel în care s-au plinuit profetiile și făgăduințele Vechiului Testament, ci Fiul lui

Dumnezeu, Cel preexistent și veșnic, prin care au fost create toate lucrurile și care, după ce a suferit umiliere și moartea pe cruce, a fost ridicat de-a dreapta lui Dumnezeu, fiind preasăvînt de întreaga făptura. De aceea, El este Capul noiiumanitățimântuită, noul "Israel al lui Dumnezeu", în care evreul și barbarul devin una (Efeseni 2, 14-19), adică Biserica, care este în același timp Trupul Lui Mistic, în adevăratul creștin, Hristos este cel care trăiește (Galateni 2, 20), transformându-l într-o asemănare cu El încă în această viață, însă în mod deplin la înviere. Viața nouă în Hristos nu mai este "potrivit trupului", care în viziunea lui Pavel este starea de păcat, ci "potrivit spiritului" și începe de la botez.

Prin Botez, credinciosul devine părță morții și invierii lui Hristos (Romani 6, 3-6), primind putere de la Duhul Sfânt (Galateni 5, 16), să împlinească cerințele morale ale noii vieți. Comuniunea Duhului Sfânt îi unește pe toți în legătura iubirii (Coloseni 3, 14). Această comuniune este menținută și exprimată prin Euharistie, Jertfa creștină, "comuniunea cu Trupul lui Hristos" (I Corinteni 10, 16), fiind împlinită pe deplin la sfârșitul veacurilor, când Domnul va reveni în slava, slava în care vor fi părți și morții (I Tesaloniceni 4, 13-17). Atunci totul va fi învăluit în iubire, profetiile se vor fi încheiat, limbile vor inceta, iar noi nu vom cunoaște ca prin ghicitură, ci față către față (I Corinteni 13). Gândirea Sf. Apostol Pavel a pătruns și nuanțat întreaga teologie creștină. Din nefericire, adeseori gândirea sa a fost elaborată parțial și trunchiat, fără o vizionare de ansamblu. Așa se face că Fer. Augustin va elabora teologia haruhii, a predestinației și a liberului arbitru purind de la anumite elemente prezente în epistlele pauline, dându-le accente apologetice, care le depărțează de esența teologiei pauline.

La fel se va întâmpla și cu doctrina justificării prin credință, ruptă din contextul general paulinic, care va deveni temeiul lutheranismului, iar predestinaționismul, al calvinismului. În sec. XVIII și XIX, teologia paulină va fi pusă în balanță cu cea petrină, cu manțe care o îndepărtează de interpretările clasice date de Sfinții Părinti. Pavel a scris Epistlele sale cu un scop determinat și anume de a răspunde problemelor cu care se confrunta Biserica și persoanele căror le erau adresate, urmărind întărirea dreptei credințe, pe de o parte, și apararea ei față de erexile care începuseră să-și facă apariția, pe de altă parte.

Cele 14 Epistole incluse în canonul Noului Testament sunt, în ordine cronologică, următoarele: Epistola întâi către Tesaloniceni (Corint, în anul 52); Epistola a doua către Tesaloniceni (Corint, 52); Epistola către Galateni (Efes, 54); Epistola întâi către Corinteni (Efes, 56); Epistola a doua către Corinteni (Macedonia, 57); Epistola către Romani (Corint, 58); Epistola către Efeseni (Roma, 62-63); Epistola către Filipeni (Roma, 62-63); Epistola către Coloseni (Roma, 62-63); Epistola către Filimon (Roma, 62-63); Epistola către Evrei (Roma, 63); Epistola întâi către Timotei (Macedonia, 63); Epistola către Tit (Macedonia, 65); Epistola a doua către Timotei (Roma, 66), considerată ca fiind "testamentul spiritual" al Sf. Apostol Pavel.

Sf. Apostol Pavel rămâne fără egal între cei care și-au asumat sarcina de a propovădui învățătura creștină. El a fost cel care a propovădut înnoirea omului în Hristos: "Prin urmare, dacă este cineva în Hristos, el e faptură nouă; cele vechi au trecut, față că toate au devenit noi" (II Corinteni 5, 17). Pavel însuși este exemplul acestei înnoiri: "Fiți următorii mei, așa cum eu sunt al lui Hristos" (I Corinteni 11, 1).

Prof.Univ. Dr. Remus Rus

BATINI ȘI OBICEIURI DE RUSALII

Pe lângă rânduriile stabilite de Biserica noastră, unele sărbători creștine sunt însoțite de anumite practici ancoreate, unori, în tematica serbării respective, iar alțiori, în obiceiurile precreștine ce s-au putut armoniza cu invățăturile Evanghelice, fără a intra în contradicție cu viața morală. Smerenia, ca rod al virtuții iubirii, este propovăduită de Iisus Hristos nu numai verbal, ci și prin însăși viața Sa, de la nastere până la moarte. Unul dintre gesturile ce au marcat profund pe ucenici a fost și cel al spălării picioarelor lor de către Iisus, gest explicitat ulterior de Învățătorul și recomandat ca o practică ce trebuie efectuată pentru a păstra treză conștiința smerenicii cu care suntem permanent datorii față de Dumnezeu și aproapele. Perceput în toată subtilitatea lui, cu timpul, gestul spălării picioarelor a fost păstrat ca un ritual, atât în lumea clericală, îndeosebi în monahism, cât și în cea laică. Spălarea picioarelor nu este o înjosire, nu este o umilire, ci un gest de smerenie izvorât din demnitatea pe care îl-o dă iubirea față de aproapele tău. Oare se înjosescă mama care spălă trupul copilului ei? Sau cel care spălă trupul murdar al unui boala? În profunzimea lui, gestul spălării picioarelor exprimă acea formă de slujire jertfemică izvorată din sine și nu impusă de aproapele și tocmai de aceea s-a păstrat până în prezent sub diferite forme și legat de diferite momente ale vieții creștine.

În Ortodoxie, cultul morților fiind deosebit de important, el exprimând legătura permanentă cu Biserica triunfătoare, cu sufletele celor dragi mutați la Domnul, sau dezvoltat și unele obiceiuri prin care se materializează iubirea și grija față de răposați, ca și cum ei nu ar fi plecat, ci ar mai fi încă printre noi. Apa care trebuie pusă în cană pe peretele casei timp de 40 de zile pentru ca sufletul răposatului să bea din ea în fiecare zi, mâncarea care trebuie să fie împărtășită caldă și nu rece, și altele printre care și obiceiul spălării picioarelor copiilor în ziua de luni după Rusalii, sunt practici menite să susțină credința în unitatea celor două lumi: cerească și pământească. Ele nu sunt Învățătura Bisericii, dar pot ajuta la zidirea sufletelor celor care le practicează.

Obiceiul spălării picioarelor copiilor în ziua de luni după Rusalii este legat de cinstirea morților, de grija față de truda lor în lungile drumuri ce le fac între cer și pământ. În aceste drumuri, cel mai mult suferă picioarele morților și de aceea femeile spălă cu apă caldă și săpun de casă picioarele copiilor, băieți și fete, după care le ung călcăiele cu seu pentru a le înmuiă și a nu mai crăpa la drum. Copiii sunt trecuți apoi peste lână și frunze de tei sau de bozii pentru ca drumul „moșilor” să fie moale. Alegerea copiilor pentru a li se spăla picioarele are o dublă semnificație. În primul rând, spălând picioarele unor copii străini, se repetă gestul smerit al Mântuitorului Iisus față de ucenicii Săi. În al doilea rând, sufletele morților sunt slinte, iar cei care reflectă cel mai bine starea de sfintenie sunt copiii. Iisus spune că „a unora ca acestora este Împărăția cerurilor”. Moșii și copiii sunt grăuntele de grâu ce a murit și a rodit. După spălare, copiii sunt aşezăți la masă și li se servește păsat (porumb măcinat mai mare, fierb și îndulcit) sau orez cu lapte și plăcintă. Mâncarea caldă oferită copiilor este de fapt o pomană tot pentru „moșii” răposați. Copiii sunt așteptați și merg la mai

multe case pentru îndeplinirea obiceiului. În satul Meletie din comuna Băneasa, acest obicei se păstrează, încă, la câteva case, iar copiii nu se ferește să participe la el.

Credința în puterea vindecătoare deosebită a zilelor de sărbătoare este, de asemenea, asociată cu unele obiceiuri dintre care, tot în zilele de Rusalii, se distinge mersul cu Călușul. Tradiția Călușarilor este de sorginte creștină, dar, în timp, a suferit unele modificări și adaptări încât a ajuns să fie unanim acceptată ca manifestare în cadrul zilelor de sărbătorire a Rusalilor. În toate satele comunei Băneasa, Călușarii sosesc la casele oamenilor și sunt primiți cu bucurie, fiind chemați și pentru frumusețea spectacolului, dar și pentru tematica ce promovează credința în puterea miraculoasă pe care o au ei să vindece boli sau să alunge relele. Vătaful și Mutul sunt personaje principale în acest joc, dar ceea ce deosebește Călușul de Băneasa de cel din alte zone este includerea unei scenele cu tematică inspirată din realitățile istorice ale acestor meleaguri. Cei aproape 400 de ani de stăpânire otomană au influențat și acest obicei care, în cea de-a doua parte a lui, are un moment de pantomimă pe leit-motivul muzical al jocului. Dintre fetele ce privesc la jocul călușarilor, un călușar își alege o mireasă, dar, la momentul căsătoriei, apare un turc ce încearcă să ademeanească mireasa pentru a-l urma pe el. Mirele o apără, dar mireasa cere mirelui să-i aducă niște covrigi de la covrigarul trimis în ascuns de turc. După ce mirele pleacă, turcul fură mireasa, iar când mirele vine și găsește casa goală, începe să o caute printre fetele asistente la joc. Casa tinerilor este reprezentată simbolic prin trei călușari ce formează un triunghi cu bețele ce le țin întinse între ei cu mâinile. El înțelege săreticul tureului și pentru că nu-l poate prinde, toamește un pădurar să-l împuște. La vedere puștii pădurarului, turcul fugă aruncând jos mireasa pe care o ținea în brațe. Mirele o ridică afectuos, dar observă că este însărcinată și atunci îi dă două palme, apoi, disperat, ia pușca pădurarului și o împușcă. Intră în joc preotul care are într-o mână legate cu sfârșit niște pirostrii, iar în cealaltă o cutie în chip de cădelniță pe care o mișcă simbolic cu deasupra miresei moarte. Lumea aplaudă și muzica dă semnalul călușarilor să încheie jocul lor, apoi totul se termină cu o horă mare la care sunt invitați de călușari să participe toți cei prezenți. În prezent, cei vârstnici mai încearcă să păstreze obiceiul pe care copiii, în general, sunt încantați să-l preia, dar, totuși, Călușul tinde să se stingă asemenea multor obiceiuri din tradiția noastră populară. Oricum, el nu mai păstrează multe din elementele mistice de altădată, din tainele inițiale și seriozitatea cu care era abordată transmiterea lor. A fi călușar echivala cu a fi un adevărat bărbat, pentru că nu oricine era capabil să pătrundă tainele lui și să facă față la solicitarea extraordinară a zilelor în care, din zori și până în noapte, se juca la casele oamenilor. Chiar și așa cum se practică în prezent, el trebuie păstrat ca mărturie și prilej de bucurie în același timp.

Pr. Mihail BALABAN,
Consilier Cultural

HOTĂRÂRIE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE LUATE ÎN ȘEDIUȚA DIN 18-19 IUNIE 2009

In zilele de 18-19 iunie 2009, la Reședința Patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Dintre hotărârile luate, menționăm:

- Proclamarea anului 2010 în Patriarchia Română drept Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești în contextul aniversării anul viitor a 1685 de ani de la Sinodul Ecumenic de la Niccea (325-2010) și a 125 de ani de la recunoașterea Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885-2010).

- Canonizarea Cuviosului Ioanichie cel Nou de la Muscel (Argeș), cu ziua de prăznuire la 26 iulie.

- Aprobarea criteriilor pentru ridicarea unor episcopii la rangul de arhiepiscopii și pentru acordarea rangului de arhiepiscop onorific unor episcopi. În consecință, Sfântul Sinod a aprobat ridicarea la rangul de Arhiepiscopal a Episcopiei Râmnicului, Episcopiei Romanului, Episcopiei Buzăului și Vrancei, Episcopiei Argeșului și Muscelului, Episcopiei Dunării de Jos și a Episcopiei Aradului.

Pentru activitate ierarhică pilduitoare și slujire chiriahală deosebită și îndelungată a Bisericii, au fost ridicăți la rangul de Arhiepiscopi onorifici Preasfințitul Părinte Iustinian Chira, Episcopul Maramureșului și Sătmăralui, și Preasfințitul Părinte Ioan Selejean, Episcopul Covasnei și Harghitei.

În urma ridicării Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie cu titulatura nouă de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a fost ridicat la rangul de Episcop vicar.

- Aprobarea înființării Episcopiei Develor și Hunedoarei, cu reședință în municipiu Deva și cu jurisdicția în județul Hunedoara.

- Aprobarea Statutului pentru organizarea și funcționarea Episcopiei Ortodoxe a Italicăi, adoptat de Adunarea eparhială a acestei eparhii și avizat de Sinodul mitropolitan al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale.

- Aprobarea derulării de către Patriarchia Română a proiectului social-educațional Alege școală cu scopul prevenirii și combaterii abandonului școlar.

- Aprobarea unor măsuri concrete privind disciplina administrativ-financiară în Biserică la toate nivelele - parohie, mănăstire, protopopiat, eparchie, mitropolie și patriarchie -, în conformitate cu Legiunile bisericești și legislația în vigoare.

- În urma alegerii Preasfințitului Părinte Vincentiu în postul de episcop al Sloboziei și Călărașilor, la propunerea statutară a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod a aprobat desemnarea Preasfințitului Părinte Ciprian Câmpineanul, episcop vicar patriarhal, ca secretar al Sfântului Sinod și Sinodului Permanent, începând cu 1 iulie 2009.

BIROUL DE PRESĂ AL
Patriarhiei Române

PROCLAMAREA ANULUI 2010 - „AN OMAGIAL AL CREZULUI ORTODOX ȘI AL AUTOCEFALIEI ROMÂNEȘTI”

In ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, desfășurată în zilele de 18-19 iunie 2009, la Reședința patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a hotărât proclamarea anului 2010 „An omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești”, în contextul aniversării a 1685 de ani de la Sinodul Ecumenic de la Niccea (325-2010), precum și a 125 de ani de la recunoașterea oficială a Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885-2010).

Sinodul Ecumenic s-a desfășurat la Niceea în anul 325, fiind convocat de Sfântul Împărat Constantin cel Mare. Au participat 318 de Părinți ai Bisericii, care au formulat primele șapte articole din Simbolul de Credință al Bisericii, despre Dumnezeu-Tatăl și Dumnezeu-Fiul.

Biserica Ortodoxă Română este autocefală din anul 1885. În acel an, Patriarchia Ecumenică de la Constantinopol a recunoscut autocefalia Bisericii Ortodoxe Române.

ACTUALITATEA EPARHIALĂ

MANIFESTĂRI CULTURAL-RELIGIOASE
DESFĂȘURATE ÎN EPISCOPIA GIURGIULUI,
CU PRILEJUL ZILEI DE 1 IUNIE

Ziua de 1 iunie, care este sărbătorită în întreaga lume ca zi dedicată copilului, este un prilej de a sărbători mai mult ca oricând copilaria, de a oferi sprinț copilor, de a întări comunitatea și familia creștină. Împlinirea acestei misiuni sfinte se realizează prin aducerea copiilor la biserică, unde primesc învățătura de credință ortodoxă și Sfintele Taine. Drumul care duce spre Hristos se înțemeiază pe educația bisericească ortodoxă, fundamentală pentru formarea personalității unui copil. Astfel, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Dr. Ambrozie, Episcopia Giurgiului a organizat ample manifestări culturale și religioase dedicate acestei zile. Manifestările s-au desfășurat în incinta Centrului pentru copii și tineret „Sf. Ioan Valahul” din cadrul sediului administrativ și au debutat cu săvârșirea primei Sfinte Liturghii de către Pcuv. Protos. Narcis Aldescu, în paraclisul „Sf. Mc. Ioan Valahul”, în cadrul cărcia copiii s-au împărtășit cu Trupul și Sângere Domnului. Cu această ocazie, copiii de la Grădinița „Voinicei” din com. Putineiu, Grădinița „Voinicei” din mun. Giurgiu, Școala cu program prelungit Nr. 1 din Giurgiu, Școala Nr. 2 „Mircea cel Bătrân” și Școala Nr. 1 din mun. Giurgiu, au susținut un program artistic în care au fost recitate poezii dedicate acestei zile. Un moment important l-a

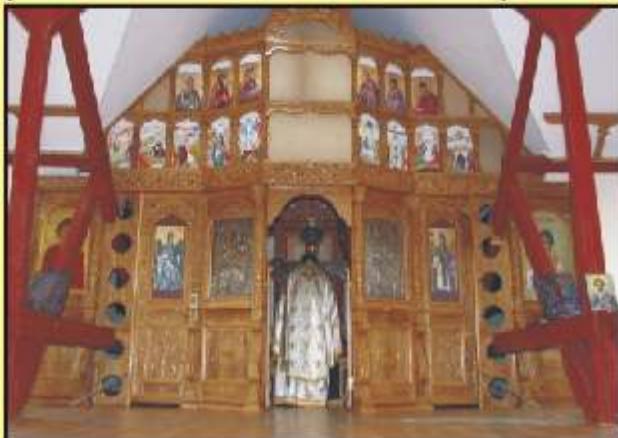
constituit prezența elevilor de la Școala de muzică „Victor Karpis” din mun. Giurgiu, care au susținut un recital de muzică instrumentală și a Ansamblului folcloric „Mugurel de Vlașca”, valorificând astfel, frumusețea muzicii, a tradițiilor și a obiceiurilor populare vlașene. La eveniment a luat parte Domnul Gigi Oprișan, Inspector Școlar General al Inspectoratului Școlar Județean Giurgiu, Domnul Dr. Cosmin Georgescu precum și cadre didactice de la școlile giurgiuvene. La final, copiii au primit din partea Episcopiei Giurgiului daruri constând în dulciuri, iconițe, cărți de rugăciuni și cărți de colorat.

SEDINȚA PERMANENȚEI CONSILIULUI EPARHIAL

În data de 1 iunie 2009, a avut loc, la sediul Centrului Eparhial al Episcopiei Giurgiului, ședința de lucru a Permanenței Consiliului eparhial, prezidată de Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie, la care au fost invitați să participe și părinții protoieriei ai celor patru protoierii. S-au discutat, potrivit ordinii de zi, o serie de probleme curente ale sectoarelor Centrului eparhial și au fost dezbatute mai multe teme referitoare la activitatea pastoral - misionară și culturală din cuprinsul Episcopiei Giurgiului. De asemenea, în cadrul ședinței, Pr. Chirculeanu Gabriel, Consilier Mass-Media, a prezentat membrilor Permanenței Consiliului Eparhial noul format al paginii web a Episcopiei Giurgiului.

SLUJIRE ARHIEREASCĂ ÎN BISERICA „SF. ARHID. ȘTEFAN” DIN COM. BULBUCATA, PROTOIERIA MIHĂILEȘTI

În ziua de 2 iunie, când Biserica Ortodoxă îl sărbătoresc pe Sf. M. Me. Ioan cel Nou de la Suceava, Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie, înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească la biserică „Sf. Arhid. Ștefan” din com. Bulbucata, jud. Giurgiu, Protoieria Mihăilești, cu prilejul celui de al doilea hram al sfântului locaș. La final

a fost săvârșită și o slujbă de pomenire pentru scriitorul Nichifor Crainic, pe numele său adevarat Ion Dobre, născut la 22 decembrie 1889 în localitatea Bulbucata din jud. Giurgiu. În cuvântul de invățătură, Preasfințitul Părinte a vorbit despre viața pilduitoare a Sf. M. Me. Ioan cel Nou de la Suceava care, mărturisindu-L cu tărzie pe Hristos în fața persecutorilor, s-a învrednicit și a se face părășt tuturor darurilor dumnezeiești și a dobândi cumuna muceniciei. De asemenea, Preasfinția Sa a evocat și personalitatea teologului, scriitorului, poetului, filosofului și jurnalistului de mare valoare Nichifor Crainic, care, remarcat de Alexandru Vlahuță încă dinainte de primul război mondial, s-a impus în câmpul literaturii românești ca unul din fruntași ei cei mai de seamă. Profesor la Facultatea de Teologic din Chișinău, la Seminarul Teologic din București și laureat al premiului național de poczie în anul 1930, Nichifor Crainic a fost unul dintre marii dascăli ai neamului nostru.

ACȚIUNI SOCIAL - FILANTROPICE DESFAȘURATE ÎN EPISCOPIA GIURGIULUI CU PRILEJUL DUMINICII PĂRINTILOR ȘI COPILOR LOR

Cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ambrozie, prin Sectorul Social al Episcopiei Giurgiului, s-au desfășurat e serie de acțiuni social-filantropice cu prilejul „Duminicii părintilor și copiilor lor”. Astfel, în ziua de 6 iunie, la Școala specială din Giurgiu s-a

desfășurat programul „Alături de părinți și copii” unde, cei 100 de copii cu dizabilități au primit, din partea Sectorului Social al Episcopiei Giurgiului, daruri care au constat în cărți de rugăciuni, iconițe, pachete cu dulciuri și articole de îmbrăcăminte. Tot în cadrul acestui program, au mai fost oferite 15 icoane mari pentru toate sălile de clasă din școală, un televizor, un DVD player și numeroase DVD-uri cu filme și jocuri educative. De asemenea, acțiunile social-filantropice au continuat și astăzi, în ziua slăvitului praznic al Pogorârii Sfântului Duh când, Pr. Popa Edmond Nicolae a dăruit pachete cu alimente și articole de îmbrăcăminte caselor sociale de tip familial din Giurgiu și unui număr de 50 de familii nevoiașe din eparchie.

SFÂNTA LITURGHIE ARHIEREASCĂ ÎN BISERICA PAROHIEI HERESTI

În prima Duminică după 1 iunie Ziua Internațională a copilului -, redenumită **Duminica Părintilor și copiilor lor**, în toate bisericile din cuprinsul Episcopiei Giurgiului, a fost citit de către preoți mesajul pastoral al Întâistătorului eparhiei Giurgiului, transmis cu acest prilej. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de ieri, din 25-26 februarie 2009, la propunerea Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL, a hotărât ca prima Duminică după 1 iunie Ziua Internațională a copilului - să fie numită Duminica Părintilor și copiilor . Astfel, în ziua slăvitului praznic al Pogorârii Sfântului Duh Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie, Episcopul Giurgiului, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească în biserică „Sf. Arh. Mihail și Gavril” și „Sf. Treime” din com. Herestii, jud. Giurgiu, cu ocazia celui de al doilea hram al sfântului locaș. Cu acest prilej, a hirotonit întru diacon pe Tânărul teolog Chirnogeanu Cristian Gabriel. În cuvântul de invățătură adresat sutelor de credincioși prezenți, Preasfinția Sa a vorbit despre evenimentul deosebit din ziua Cincizecimii care nu intermeiază doar Biserica, ci și revelează insușirile fundamentale ale ei: revelația plenară a Sfintei Treimi, prezența lui Hristos în Duhul Sfânt, universalismul predicii apostolice către toate neamurile și unitatea lor în Biserică. Duhul Sfânt este astfel unicul iconograf al Bisericii, căci El este Cel care face să răsară din adâncul nostru Chipul lui Iisus,

săpat din totdeauna în inima noastră. Totodată, în **Duminica închinată părintilor și copiilor**, Preasfinția Sa a subliniat și importanța creșterii copiilor, care reprezintă nu numai o valoare pentru părinți, ci și pentru societate, pentru poporul din care fac parte și pentru Biserică. Pentru fiecare generație, copiii înseamnă viitorul, cu toate speranțele sale, chezășia realizării plenare a destinului umanității. Prin nașterea de copii se înnoiește neamul omenesc și se menține viața pe pământ, nașterea de copii fiind cea mai mare datorie a celor doi soți care se unesc prin căsătorie și cea mai mare bucurie și adevărata temelie a familiei, consolidând și desăvârșind căsnicia. La final, Preasfințitul Părinte a adresat celor prezenți îndemnul de a fi model de responsabilitate, înțelegere, devotament și jertfelnicie pentru copii, împărășind tuturor semenilor lumina faptelor bune.

SLUJIRE ARHIEREASCĂ ÎN BISERICA PAROIEI POIANA LUI STÂNGĂ DIN COM. VÂNĂTORII MICI, PROTOPOPIATUL BOLINTIN

În ziua prăznuirii „Sfintei Treimi”, Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie, Episcopul Giurgiului, înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfanta Liturghie Arhierescă în biserică „Sfânta Treime” din comuna Vânătorii Mici, Protoieria Bolintin, cu prilejul

hramului acesteia. Cu această ocazie, pentru activitate deosebită din punct de vedere pastoral-misionar și administrativ-gosodăresc desfășurată în parohie, Preasfințitul Părinte Ambrozie a acordat distincția de iconom stavrofor Pr. Stelian Marian Mihăiță, parohul bisericii. În cuvântul de invățătură, Preasfinția Sa a vorbit despre Dogma Sfintei Treimi care reprezintă adevărul de temelie al invățăturii creștine și suprema taină a existenței, care explică toate sau fără de care nu se poate explica nimic. De asemenea, Preasfințitul Părinte a subliniat că învățătura despre Sfânta Treime are o însemnatate deosebită pentru viața duhovnică a credincioșilor. Căci aşa cum persoanele Sfintei Treimi există una în altă, intr-o unitate perihoretică sfintială, tot așa și creștinii formează o comununie spirituală de credință, nădejde și iubire în Dumnezeu. La final, i-a îndemnat pe cei prezenți să ia aminte la cuvintele Sfântului Grigorie de Nazianz care, afirmând unitatea lui Dumnezeu în Sfânta Treime, spunea: „*Dar pentru noi Dumnezeu este unul, pentru că una este Dumnezeirea și toate cele din El se referă la această unitate, chiar dacă e crezută întreță. Căci nu e Unul mai mult Dumnezeu și Altul mai puțin. Nici Unul mai întâi și Altul mai târziu. Nici nu se taie prin voință, nici nu se divizează în putere, nici nu e ceva în Dumnezeu din cele proprii celor divizate, ei Dumnezeirea e neîmpărțită în cele deosebite, ducă vrem să grăim pe scurt. E ca o unică și indistinctă lumină în trei sori într-o inferioritate reciprocă. Când privim spre Dumnezeire și spre prima cauză și spre unicul principiu, cugetăm pe Unul. Dar când ne atintim spre Cei în Care este Dumnezeirea, și spre Cei ce sunt din prima cauză în mod netemporal și de slavă egală, trei sunt Cei închinăți*”.

VIZITĂ PASTORALĂ ÎN PAROHIALE RĂLEȘTI ȘI DRĂGHICEANU, PROTOIERIA GIURGIU

În ziua de 8 iunie, la praznicul Sfintei Treimi, Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie, Episcopul Giurgiului, însotit de Peuv. Protos.Teorod Șerban, secretar episcopal, a efectuat o vizită pastorală în parohia Răleşti și parohia Drăghiceanu. De asemenea, cu acest prilej a fost vizitat și Ansamblul de case Răleşti

coordonat de Pr. Stefan Valentin, unde din partea Episcopiei Giurgiului, au fost oferite celor 25 de mame cu cei 30 de copii, care locuiesc aici, daruri care au constat în imbrăcăminte, rechizite, dulciuri și jucării.

ŞEDINȚA PERMANENȚEI CONSILIULUI EPARHIAL AL EPISCOPIEI GIURGIULUI

În ziua de 22 iunie 2009, a avut loc, la sediul Centrului Eparhial al Episcopiei Giurgiului, ședința de lucru a Permanentei Consiliului eparhial, prezidată de Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie. S-au discutat, potrivit ordinii de zi, o serie de probleme curente ale sectoarelor Centrului eparhial și au fost dezbatute mai

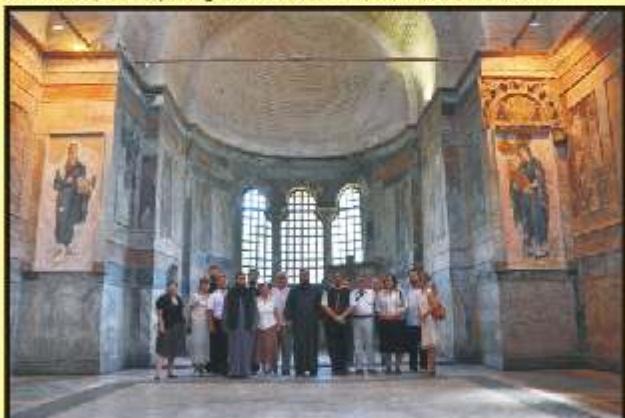
multe teme referitoare la activitatea pastoral-misionară și culturală din cuprinsul Episcopiei Giurgiului. Cu această ocazie, au fost abordate și probleme curente ale activității pastoralmisionare și administrative cu care se confruntă parohiile din cuprinsul eparhiei. De asemenea, au fost luate în discuție și unele aspecte privind aplicarea prevederilor grilei de salarizare în cazul personalului clerical debutant potrivit Legii nr.

142/1999, privind sprijinul statului pentru salarizarea clerului, cu modificările și completările ulterioare, grilă aprobată de Permanentă Consiliului Național Bisericesc. Astfel, s-a luat act și au fost dispuse măsurile necesare pentru punerea în aplicare a amendamentului din hotărârea Permanentă Consiliului Național Bisericesc din 17 decembrie 2008.

PE URMELE SFÂNTULUI VASILE CEL MARE ȘI A CELORLALȚI SFINTI PĂRINTI CAPADOCIENI

La inițiativa Preafericitului Părinte Patriarch Daniel, în ședință de lucru din 29 octombrie 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2009 ca „An comemorativ-omagial al Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei (+ 379 - de la a cărui trecere la cele veșnice se împlinesc 1 630 de ani) și al celorlalți Sfinți Capadocieni în Patriarhia Română.

Astfel, pentru a marca proclamarea anului 2009, ca „An comemorativ-omagial al Sfântului Vasile cel Mare și al celorlalți Sfinți Capadocieni”, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarch Daniel, în perioada 12-16 iunie 2009, Preasfințitul Părinte Ambrozie, Episcopul Giurgiului, însoțit de membrii Centrului eparhial, de părinții protoicrei, de preoți de monahi și monahii din eparhie, a efectuat un pelerinaj în Capadoccia în locurile unde a trăit Sfântul Vasile cel Mare. Cu acest prilej, primul obiectiv important din itinerarul a fost Constantinopol/Istanbulul, unde au fost vizitate bisericile vechi, construite în primul mileniu. De asemenea, pelerinii au ajuns și în Capadoccia, trecând prin orașul Ankara, fosta Ancyra, cetate

încreștinată de către Sfântul Apostol Pavel, unde au vizitat orașele Efes, Smyrna și ruinele cetății Troia.

SFINTIREA CAPELEI „SF. ARH. MIHAIL ȘI GAVRIIL” DIN INCINTA PENITENCIARULUI DE MAXIMĂ SIGURANȚĂ DIN GIURGIU

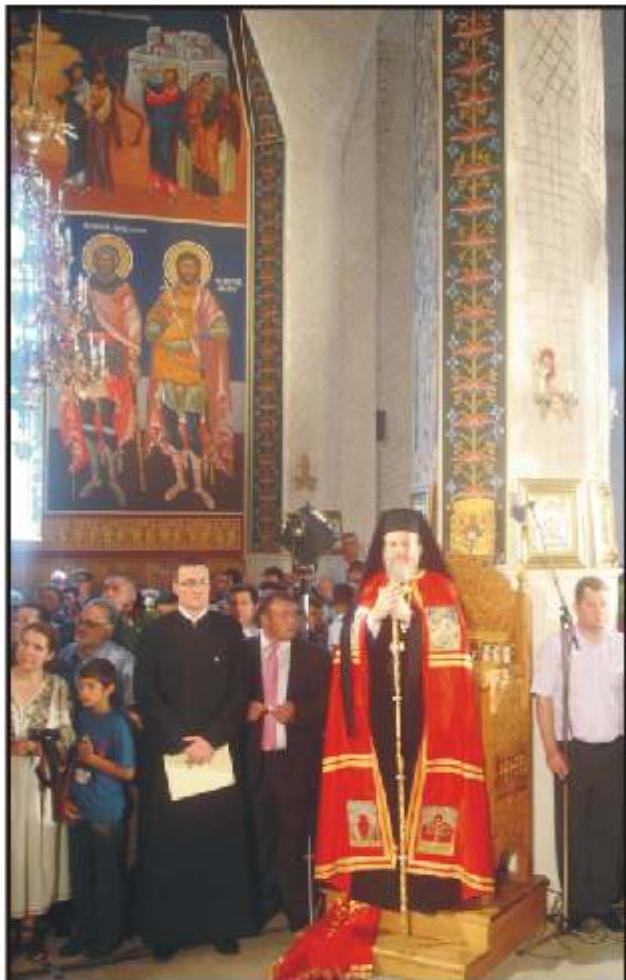
În ziua de 27 iunie, Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie, Episcopul Giurgiului, înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească și slujba de sfântirea a Capelei „Sf. Arh. Mihail și Gavril” din incinta Penitenciarului de maximă siguranță din mun. Giurgiu. Cu această ocazie, în semn de preuire, Preasfinția Sa a acordat distincția eparhială

„Vrednicia Vlăseeană” domnului Comisar-șef Dr. Florian Bercchet, Directorul Penitenciarului. În cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej, Întâistățitorul Eparhiei Giurgiului a subliniat importanța asistenței religioase în penitenciare, care constituie o îndatorire pastoral-misionară a Bisericii, intemeiată pe învățătura, tradiția, canoanele și legiuirile ei bisericești, având la bază cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: „În temniță un fost și ați venit la Mine” (Matei XXV, 36). De asemenea, Preasfințitul Părinte a apreciat și activitatea preotului capelan Bălașa Teodor, care desfășoară numeroase activități religioase și educative, începând de la programul liturgical până la catehezele și proiectele de educare care se derulează prin colaborarea cu Biroul de intervenție psiho-socială din cadrul instituției. La final, a fost săvârșită slujba Parastasului pentru vrednicul de pomeneire Pr. Sărbu Mihail, fost capelan al acestei instituții și inițiatorul construirii capelei „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, ocazie cu care a fost omagiată activitatea deosebită din punct de vedere pastoral-misionar destășurată în cadrul penitenciarului.

ÎNTRONIZAREA PREASFINTITULUI PĂRINTE VINCENȚIU ÎN SCAUNUL DE EPISCOP AL SLOBOZIEI ȘI CĂLĂRAȘILOR

In Duminica a III-a după Rusalii, Preasfințitul Părinte Ambrozie, Episcopul Giurgiului, a participat în Catedrala episcopală „Înălțarea Domnului” din Slobozia, la Sfânta Liturghie săvârșită de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, cu prilejul întronizării Preasfințitului Părinte Vincențiu în scaunul episcopal al Sloboziei și Călărașilor. La slujbă au participat 18 ierarhi, membri ai Sfântului Sinod ai Bisericii Ortodoxe Române, președintele României Traian Băsescu, sute de preoți și credincioși, precum și autorități centrale și locale.

În cadrul slujbei de întronizare, Preasfințitul Părinte Vincențiu a primit mantia arhierească, engolpionul cu chipul Maicii Domnului, camilafca și toiagul arhieresc de la Preafericitul Părinte Patriarh

Daniel, în calitatea sa de Mitropolit al Munteniei și Dobrogei.

În cuvântul de învățătură rostit după Sfânta Evanghelie, Părinții Patriarh a evidențiat întărirea pericopii de astăzi, arătând că timpul petrecut pe pământ este foarte important, iar în Împărăția lui Dumnezeu vor intra doar cei care se pregătesc în această viață. În finalul cuvântului său, Preafericiricea sa a precizat cum se poate dobândi Împărăția Cerurilor.

La finalul momentului festiv al întronizării sale, Preasfințitul Părinte Vincențiu a ținut un cuvânt solemn în care a evidențiat că la marile îndatoriri și responsabilități pe care le are episcopul față de Dumnezeu, față de Biserică, față de oameni și, în mod special, față de clerul și credincioșii care î se dău spre pastorire, pentru a-i conduce pe calea măntuirii, care sunt valabile pentru toți episcopii din toate timpurile, se adaugă și îndatorirea de a rezolva problemele și provocările specifice epocii și spațiului geografic în care trăiesc aceștia. „În societatea noastră de astăzi, Biserica și, deci, episcopul se confruntă cu o mulțime de probleme, care se cer a fi rezolvate. Crizei valorilor ce caracterizează societatea contemporană, implicit cea românească, Biserica îi opune valorile revelate ale moralei creștine, care sunt veșnice, pentru că sunt garantate de

autoritatea lui Dumnezeu, care le-a descoperit. Crizei economice, care generează probleme sociale, Biserica îi opune opera filantropică, după porunca Mântuitorului de a iubi pe aproapele și a-l ajuta pe cel în lipsuri, El însuși identificându-Se cu cei în nevoi. Așadar, misiunea pe care o încep astăzi, aici între frății voastre și împreună cu frății voastre, misiune pe care de altfel toți o avem, de a ne lucra mântuirea proprie și de a ne sprijini unii pe alții în vederea mântuirii, nu este deloc ușoară, dar harul lui Dumnezeu pe cele cu lipsă împlinește“, a spus Preasfinția Sa.

Preasfințitul Părinte Vincentiu, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, s-a născut la București, în 1954. A studiat, între anii 1974-1978, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu. În perioada 1978-1983 a fost corector și secretar de editură la Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă din București.

La 1 octombrie 1983, a intrat ca frate în obștea Mănăstirii Lainici, din Arhiepiscopia Craiovei (jud. Gorj), unde a fost tuns în monahism, sub numele de Vincentiu. Tot în

1983 a fost hirotonit ierodiacon și apoi icomonah. Între 1983-1990 a fost redactor la Editura Mitropoliei Olteniei, iar între 1990-1994 - superior al Așezămintelor Românești din Tara Sfântă, precum și reprezentant al Patriarhiei Române pe lângă Patriarhia Ierusalimului. În ședința din 12 ianuarie 1994, Sfântul Sinod l-a ales în postul de Episcop-Vicar Patriarhal, cu titlul de Ploieșteanul, fiind hirotonit arhieeu la praznicul Întâmpinării Domnului, 2 februarie 1994, în Catedrala „Sfântul Spiridon - Nou“ din București.

De atunci a desfășurat activități de coordonare a Cancelariei Sfântului Sinod și a unor sectoare din cadrul Administrației patriarhale, precum și ale Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă (editură, tipografie, ateliere), iar de la 18 februarie 2001 a fost desemnat ca secretar al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și secretar al Sinodului Permanent.

ÎNTRONIZAREA PREASFINTITULUI PĂRINTE CORNELIU ÎN SCAUNUL DE EPISCOP AL HUȘILOR

In ziua de 29 iunie, Preasfințitul Părinte Corneliu a fost întronizat în scaunul de Episcop al Hușilor, în Catedrala Episcopală „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”. La slujba de întronizare oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a participat și Preasfințitul Părinte Ambrozie, Episcopul Giurgiului.

Slujba de întronizare a noului ierarh al eparhiei Hușilor a fost oficiată după săvârșirea Sfintei Liturghii de către un sobor impresionant de ierarhi, preoți și diaconi, pe podiumul special amenajat în curtea Catedralei Episcopale cu hramul „Sf. Apostoli Petru și Pavel” din Huși.

Preasfințitul Părinte Corneliu a primit mantia arhierească, engolpionul cu chipul Maicii Domnului, camilafca și toiagul arhieresc de la Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a rostit și un cuvânt de învățătură în care a subliniat importanța momentului pe care Episcopia Hușilor prin clerul și credincioșii săi l-a trăit prin

chemarea la apostolat în slujire de episcop a Preasfințitului Corneliu. Cu acest prilej, Preafericitorul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a adresat un mesaj Preasfințitului Părinte Corneliu, Episcopul Hușilor, intitulat „Slujirca episcopală marc și sfântă”. Mesajul Preafericirii Sale, citit de Preasfințitul Ciprian Câmpineanul, Episcop Vicar Patriarhal, a fost un îndemn la continuitate în dreapta credință și dreapta viețuire în Hristos.

Prezent la eveniment, Președintele României, Excelența Sa Traian Băsescu, a mulțumit pentru invitația făcută la ceremonia de întronizare a Preasfințitului Corneliu, ca Episcop al Hușilor.

Preasfințitul Părinte Corneliu Onilă, s-a născut în satul Corni-Albești, județul Vaslui la 25 iulie 1966, din părinții Eugen și Ruxandra Onilă, fiind primul dintre cei trei copii de parte bărbătească.

A urmat coala generală și Gimnaziul în satul natal, absolvind-o în anul 1980. Între anii 1980-1982 a urmat prima treaptă de liceu în orașul Vaslui, iar din toamna anului 1982 a început cursurile Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț, pe care le-a absolvit în anul 1987.

În perioada 1988-1992 a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din București (respectiv Facultatea de Teologie), absolvind-o în anul 1992, cu licență. Între anii 1992-1996 a urmat cursurile de doctorat, specializarea Noul Testament, la aceeași Facultate.

Începând cu anul 1993 a studiat la Facultatea de Teologie Protestantă din cadrul Universității Marburg - Germania, fiind bursier al Diakonisches-Werk, EKD; din anul 1996 a funcționat ca asistent în cadrul aceleiași

Facultăți, la catedra de Teologie și Spiritualitate a Bisericii Ortodoxe, sub îndrumarea Prof. Hans-Martin Barth.

În data de 21 noiembrie 1997 a fost tons în monahism la Catedrala Episcopiei Hușilor, a doua zi fiind hirotonit ierodiacaon, iar în 23 noiembrie ieromonah. La 25 decembrie 1997 a fost hirotesit protosinghel; în Eparhia Hușilor a activat mai întâi ca profesor de Seminar și consilier cultural la Centrul Eparhial. În anul 1998 a fost numit de către P. S. Episcop Ioachim al Hușilor vicar administrativ al Eparhiei și tot la propunerea P. S. Ioachim, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a acordat rangul de arhimandrit pe data de 26 iunie 1999.

La 27 octombrie 1999 a fost ales Arhierul Vicar al Episcopiei Hușilor, cu titlul de "Bârlădeanul", fiind hirotonit în această treaptă de către Înaltpreasfințitul Daniel Mitropolitul Moldovei și Bucovinei în 21 noiembrie 1999.

În luna decembrie 1999 a primit o bursă din partea guvernului german prin intermediul Fundației "Konrad Adenauer", care i-a oferit posibilitatea de a studia și a se edifica asupra relațiilor dintre biserică și statul german, precum și implicarea celor două instituții în viața religioasă, socială și politică.

La Episcopia Hușilor s-a ocupat de organizarea Sectorului diaconal-caritativ, organizând cu ajutorul mai multor asociații similare, din vestul Europei, Biroul de Asistență Socială din cadrul Episcopiei Hușilor. Astfel, prin intermediul Mănăstirii Plankstetten din Germania a dotat cu saltele, paturi, aparatură medicală, medicamente, îmbrăcăminte pentru bolnavi, numeroase spitale și asezaminte destinate celor lipsiți din județul Vaslui. Tot cu același ajutor a dotat Episcopia Hușilor cu o mașină nouă de teren destinată activității misionare și caritative. Prin sprijinul elvețiano-

olandez a dotat cu cele necesare Spitalul de Psihiatrie din Vaslui, precum și pe cel de Boli Infecțioase din Bârlad.

A fost delegat de Patriarhia Română să participe la numeroase simpozioane, conferințe și congrese internaționale, și anume: Conferința cu tema "2000 de ani de creștinism, realități și perspective" (Bensheim, Germania 1998); Congresul monahilor benedictini cu tema "Monahismul, spiritualitate și provocare în Europa" (Roma 2000); Seminarul organizat de Episcopia Catolică de Haarlem-Olanda, cu tema "Misiunea creștină în Europa secolului XX" (2001); Simpozionul "Tradiția Bisericii celei una și nedespărțite" (Köln-Germania, 2002); Conferința cu tema "1000 de ani de creștinism în Norvegia" (Oslo și Trondheim, 2002); Conferința cu tema "Monahismul oriental între înnoire și identitate" (Chevetogne, Belgia, 2003); Simpozionul cu tema "Botezul creștin, cale spre unitate" (Bad Heerenalb, Germania, 2003); Simpozionul cu tema "Misiunea creștină și succesele misionare în Europa", organizat de către Conferința Bisericilor Europene (Varșovia, 2003); participare la lucrările Adunării tuturor factorilor activi în viața Bisericii Ruse (Moscova-2004); Simpozionul cu tema "Mediul înconjurător și mesajul creștin" (Zurich, Elveția 2004); Simpozionul cu tema "Constituția Europei și Bisericile creștine" (Stuttgart, Germania, 2004).

În același timp a publicat studii și articole teologice în publicațiile bisericești "Glaube aus der zweiten Welt", "Una sancta", "Konfessionskunde", "Candela Moldovei", "Mitropolia Olteniei", "Vestitorul Ortodoxiei".

AGENDA DE LUCRU A PREASFINTITULUI PĂRINTE AMBROZIE

Luna iunie 2009

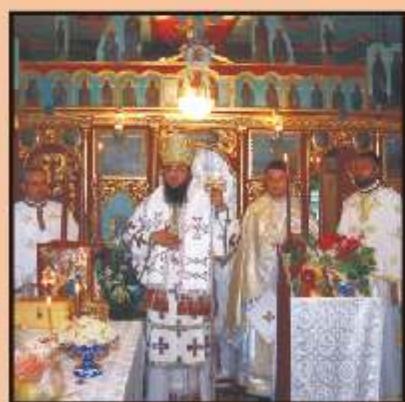
Luni, 1 iunie

Preasfințitul Părinte Dr. Ambrozie a asistat la Sfânta Liturghie săvârșită în paraclisul Centrului pentru copii și tineret „Sf. Ioan Valahul” din incinta centrului eparhial și a prezidat ședința permanentă Consiliului Eparhial.

Martă, 2 iunie

A săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească la biserică „Sf. Arhid. Ștefan” din com. Bulbucata, jud. Giurgiu, Protoieria Mihăilești, cu prilejul celui de al doilea hram al sfântului locaș. La final a fost săvârșită și o slujbă de pomenire pentru scriitorul Nichifor Crainic.

Miercuri, 3 iunie

A avut program administrativ și a rezolvat o serie de probleme administrative

împreună cu Preacucernicii părinți consilieri.

Joi, 4 iunie

În ziua de prăznuire a Sfinților Mc. Zotic, Atal, Camasie și Filip de la Niculițel, Preasfințitul Părinte Ambrozie, Episcopul Giurgiului, a dat curs invitației Preasfințitului Părinte Visarion, Episcopul Tulcii, participând astfel, la Sfânta Liturghie Arhierească săvârșită de un sobor de ierarhi pe o scenă special amenajată în apropierea criptei sfinților martiri de la Niculițel.

Duminică, 7 iunie

În ziua slăvitudinii praznic al Pogorârii Sfântului Duh Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească în biserică „Sf. Arh. Mihail și Gavril” și „Sf. Treime” din com. Hercști, jud. Giurgiu, cu ocazia celui de al doilea hram al sfântului locaș. Cu acest prilej,

a hirotonit întru diacon pe Tânărul teolog Chirnogeanu Cristian Gabriel. În cuvântul de învățatură adresat sutelor de credincioși prezenți, Preasfinția Sa a vorbit despre evenimentul deosebit din ziua Cincizecimii.

Luni, 8 iunie

În ziua prăznuirii „Sfintei Treimi” a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească în biserică „Sfânta Treime” din comuna Vânațorii Mici, Protoieria Bolintin, cu prilejul hramului acesteia. Cu această ocazie, pentru activitate deosebită din punct de vedere pastoral-misionar și administrativ-gosodăresc desfășurată în parohie, Preasfințitul Părinte Ambrozie a acordat distincția de iconom stavrofor Pr. Stelian Marian Mihăiță, parohul bisericii. În cuvântul de învățatură, Preasfinția Sa a vorbit despre Dogma Sfintei Treimi care reprezintă adevărul de temelie al invățăturii creștine. De asemenea Preasfinția Sa a efectuat și o vizită pastorală în parohia Rălcăști și parohia Drăghiceanu. Cu acest prilej a fost vizitat și Ansamblul de case Rălcăști coordonat de Pr. Ștefan Valentin.

Marți, 9 iunie

Aprimit în audiență preoți și credincioși din eparhie.

Miercuri, 10 iunie

A avut program administrativ și a rezolvat o serie de probleme administrative împreună cu Preacucernicii părinți consilieri.

12 - 16 iunie

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în perioada 12 - 16 iunie 2009, Preasfințitul Părinte Ambrozie, Episcopul Giurgiului, însoțit de membrii Centrului episcopal, de părinții protoierei, de preoți de monahi și monahii din eparhie, a efectuat un pelerinaj în Capadoccia în locurile unde a trăit Sfântul Vasile cel Mare.

Miercuri, 17 iunie

primit în audiență preoți și credincioși din eparhie.

18 - 19 iunie

În zilele de 18-19 iunie 2009, Preasfințitul Părinte Ambrozie a participat la Reședința Patriarhală la ședința de lucru

a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, desfășurată sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Duminică, 21 iunie

În Duminica a II-a după Rusalii, când Biserica Ortodoxă Română îi prăznuiește pe toți sfintii români, Preasfinția sa a asistat la Sfânta Liturghie săvârșită la Mănăstirea Comana.

Luni, 22 iunie

A prezentat ședința permanentă Consiliului Eparhial.

Martă, 23 iunie

A avut program administrativ și a rezolvat o serie de probleme administrative împreună cu Preacucernicii părinți consilieri.

Sâmbătă, 27 iunie

A săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească și slujba de sfințirea a Cipelei „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” din incinta Penitenciarului de maximă siguranță din mun. Giurgiu. Cu această ocazie, în semn de prețuire, Preasfinția Sa a

acordat distincția eparhială „Vredneia Vlăsecană” domnului Comisar-șef Dr. Florian Berechet, Directorul Penitenciarului. În cuvântul de invățătură rostit cu acest prilej, Întâistățitorul Eparhiei Giurgiului a subliniat

importanța asistenței religioase în penitențiere.

Duminică, 28 iunie

În Duminica a III-a după Rusalii, a participat la slujba de întronizare a Preasfințitului Părinte Vincențiu în scaunul de Episcop al Slobozicii și Călărașilor.

Luni, 29 iunie

În ziua de prăznuire a Sfintilor Apostoli Petru și Pavel, Preasfinția Sa a participat la slujba de întronizare a Preasfințitului Părinte Corneliu în scaunul de Episcop al Hușilor.

Martă, 30 iunie

A primit în audiență preoți și credincioși din eparhie.

BISERICA „SFÂNTI ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL” ȘI „SFÂNTA TREIME” DIN HERĂȘTI

Biserica Herăști, monument istoric, având două hramuri, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril și Sfânta Treime, aparține Parohiei Herăști din Episcopia Giurgiului. Localitatea Herăști este așezată la 30 km de București, în direcția Oltenița și este atestată documentar din anul 1389, iar, după părerea altor istorici, chiar ceva mai devreme.

Biserica se află în imediata vecinătate a «Casetei de piatră», casă construită de frații Udrîște și Cazan Năsturel, considerată de Paul de Alep, secretarul patriarhului Macarius al Antiohiei, ca fiind «un palat fără egal în lume, afară poate numai în țara francilor», zidit pe dinăuntru și pe dinafără din piatră șlefuită. Astfel, biserică și casa formează unul din cele mai însemnante ansambluri ce ne parvin din epoca lui Matei Basarab. Mai facem mențiunea că Udrîște Năsturel, cununat și sfetnicul lui Matei Basarab, este considerat cel mai mare umanist al sec. al XVII-lea și că în biblioteca acestuia, în anul 1640, mitropolitul Varlaam găsește «cartea cea plină de multe venin», Catehismul calvin, și este posibil ca un rol în hotărârea convocării Sinodului ortodox de la Iași, din anul 1642, să fi avut și discuțiile dintre cei doi oameni de cultură.

Referitor la anul începerii construcției bisericii, lucrurile nu sunt pe deplin clarificate. Pisania aflată deasupra ușii de la intrarea în pronaos scrișă în limba slavonă ne înștiințează că acest «acest sfânt și dumnezeiesc lăcaș den insuși temelia lui a fost sădit și înăltat cu ajutorul lui Dumnezeu și prin stăruirea și porunca luminătiei sale cinstitoare principesa Elina, cu harul lui Dumnezeu stăpână și voievodeasă a Țării Ungro-Vlahiei, sotia preacinstiului și autocrat, Io Matei Basarab, cu truda și ajutorul în parte a celor doi buni frați ai săi, Cazan Năsturel și Orest Năsturel, domnind atunci între Dumnezeu creștinul domnitor cel mai sus pomenit, soțul acesteia, pe timpul Arhiepiscopului Kir Teofil și episcop de Râmnic Kir Ignatie și cel de Buzău Kir Stefan în anul de la zidirea lumii 7152 și de la mantuirea lumii 1644 și vataf de hierări a fost Mamut Barbulov din Neteșeni.»

Rezultatul cercetărilor arheologice și de arhitectură au infirmat pasajul din pisanie în care se face referire la anul construcției, 1644, scoțând la iveală faptul că infrastructura bisericii exceptând o pe cca a pridvorului aparține unei etape anterioare celei în care biserică a fost reclădită din porunca doamnei Elina, de către frații săi. Piatra de mormânt a Despinei, mama doamnei Elina, moartă în anul 1635, că și inventarierea mormintelor cereștene, dovedesc că au avut loc înmormântări la Herăști și înainte de anul pisaniei. Din documentele cunoscute referitoare la istoria moșiei Herăști (Fierăști) aflăm că moșia trece prin moștenire la urmășii lui Udrîște Năsturel, toti aceștia detinând funcții importante în conducerea țării. Amintim aici pe marele ban Constantin Herășcu, pe paharnicul Radu Năsturel Herășcu, ambii în sec. al XVIII-lea, pe marele ban și general Constantin Năsturel Herășcu. Aceștia din urmă, născut în ultimii ani ai sec. al XVIII-lea, era nevărstnic în timpul marei cutremur din anul 1802, când probabil biserică a suferit mari stricăciuni și apoi reparații majore. În anul 1831, bâtrâna paharnicească Anita vinde moșia familiei principelui sărb Milos Obrenovici. Acesta aduce modificări casei de piatră, adăugându-i un turn neoclasic după mărirea aripiei de N-V. Aduce și reînhumează într-o frumoasă criptă în latura de S a bisericii rămășitele pământești ale fratelui său, Milan, mort în București în anul 1810. Comandă și aduce de la Budapesta două clopoțe noi care poartă inscriș anul 1833. În această perioadă face lucrări importante care modifică arhitectura bisericii. După ce i s-au mărit ferestrele și a fost comandanță scara de acces la clopotniță, a fost suprăinăltată construcția și schimbată învelitoarea. În anul 1866, biserică a fost pictată în tempera grasa, autorul fiind necunoscut.

În anul 1881, întregul domeniu va fi cumpărat de Anastasie Stolojan, fost ministru în guvernul L.C. Brătianu între anii 1879-1897.

Herăștii trebuie să fi avut în a doua jumătate a sec. al XIX-lea peste 1000 de locuitori, ecca ce dovedește că era o parohie însemnată.

Stolojanii nu par să fi adus bisericii mari modificări, poate doar montarea unor tiranți metalici și retencuirea integrală.

Ultimii proprietari ai Herăștilor au fost Dinu Stolojan și fratele acestuia, Radu, fiu lui Anastasie Stolojan, până în anul 1949.

În anul 1977 s-au făcut din nou săpături în interiorul și exteriorul bisericii. În anul 1989 a fost ultima investigație efectuată, când monumentul a trecut prin ample lucrări de restaurare propuse de proiectul arhitectului Sandu Miclescu. Astfel, s-au modificat ferestrele turlei, s-a refăcut nișa scării de acces la turlă în forma sa originară, s-a deschis pridvorul, s-a restabilit forma originară a ferestrelor, s-a închis accesul lateral și s-au refăcut trepte de acces în pridvor.

În momentul de față se efectuează lucrări de pictură din nou în tehnica frescă, lucrările fiind efectuate în proporție de 85%.

Mentionăm, de asemenea, că biserică „Sf. Vineri Herășcă” din București, demolată în data de 19 iunie 1987, are aceiași ctitori, vrednici de pomenire Udrîște și Cazan Năsturel și sora acestora, Elina Basarab Doamna.

BISERICA „SFÂNTII ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL” SI „SFÂNTA TREIME” DIN HERĂȘTI

- imagini -

Interiorul sfântului locăs

Ușile Împărătești

Catapeteasma

Pantocrator

Casa de piatră Udrîște Năsturel, sec. XVII